

REPUBLIKA SLOVENIJA

STATISTIČNI URAD REPUBLIKE SLOVENIJE

STANDARDNA KLASIFIKACIJA INSTITUCIONALNIH SEKTORJEV

Evropski sistem računov 2010

UVOD

Standardna klasifikacija institucionalnih sektorjev je statistična klasifikacija, ki temelji na določbah Evropskega sistema računov, obveznem statističnem standardu Evropske unije.

Standardna klasifikacija institucionalnih sektorjev (SKIS) je bila kot obvezen nacionalni standard za evidentiranje, zbiranje, obdelavo, analizo, posredovanje in izkazovanje statističnih podatkov, pomembnih za statistično spremljanje gospodarskih stanj in gibanj, v Sloveniji prvič uvedena z Uredbo vlade o uvedbi in uporabi standardne klasifikacije institucionalnih sektorjev v letu 1998 (Uradni list R, št. 56/1998). Temeljila je na določbah tretje izdaje Evropskega sistema računov (ESR 1995) uvedene z Uredbo Sveta št. 2223/96 o Evropskem sistemu nacionalnih in regionalnih računov v Skupnosti (Uredba 2223/96/ES). Zaradi posebnih razmer v slovenskem gospodarstvu v tistem času in zaradi drugih potreb v Republiki Sloveniji pa je bila klasifikacija, kakršno je določal ESR 1995, z nacionalno uredbo ustrezno prilagojena in razširjena: v sektorjih nefinančnih in finančnih družb so bili dodani podsektorji za enote, ki so bile v procesu lastninskega preoblikovanja; v sektorju država pa sta se podsektorja centralna in lokalna država dodatno delila na neposredne uporabnike proračunov, sklade in druge enote.

Ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo je Uredba 2223/96/ES začela v Republiki Sloveniji veljati neposredno, z Uredbo o standardni klasifikaciji institucionalnih sektorjev (Uradni list RS, št. 13/2006) pa se je ohranila dodatna členitev v podsektorjih centralna država in lokalna država. Uredba Vlade RS opredeljuje tudi način vodenja in vzdrževanja klasifikacije: določa, da se za vse enote iz Poslovnega registra Slovenije vodi šifra institucionalnega sektorja, ki jim jo ob vpisu v poslovni register dodeli Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve; za reševanje spornih primerov razvrščanja enot iz Poslovnega registra Slovenije po SKIS pa predvideva komisijo kot posvetovalni organ Statističnega urada Republike Slovenije; to komisijo sestavljajo predstavniki Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, Ministrstva za finance, Banke Slovenije in Statističnega urada Republike Slovenije.

Uveljavitev Uredbe Sveta (ES) št. 549/2013 z dne 21. maja 2013 o Evropskem sistemu nacionalnih in regionalnih računov v Skupnosti (UL L 174, 26. junij 2013) pomeni uvedbo četrte izdaje Evropskega sistema računov (ESR 2010) in tudi uvedbo spremenjene SKIS. Glavne spremembe klasifikacije se nanašajo na podsektorje sektorja finančne družbe ter na klasifikacijo subjektov z dejavnostjo holdingov in uprave podjetij. Z Uredbo o standardni klasifikaciji institucionalnih sektorjev (Uradni list RS, št. 107/2013) se ohranja dodatna členitev klasifikacije in tudi način vodenja in vzdrževanja klasifikacije.

V nadaljevanju je naprej prikazana klasifikacija SKIS, sledi pa opisana metodologija SKIS.

STANDARDNA KLASIFIKACIJA INSTITUCIONALNIH SEKTORJEV

S.1	Gospodarstvo Slovenije
S.11	Nefinančne družbe
S.11001	Javne nefinančne družbe
S.11002	Nacionalne zasebne nefinančne družbe
S.11003	Nefinančne družbe pod tujim nadzorom
S.12	Finančne družbe
S.121	Centralna banka
S.122	Družbe, ki sprejemajo vloge, razen centralne banke
S.12201	Javne družbe, ki sprejemajo vloge, razen centralne banke
S.12202	Nacionalne zasebne družbe, ki sprejemajo vloge, razen centralne banke
S.12203	Družbe pod tujim nadzorom, ki sprejemajo vloge, razen centralne banke
S.123	Skladi denarnega trga (MMF)
S.12301	Javni skladi denarnega trga (MMF)
S.12302	Nacionalni zasebni skladi denarnega trga (MMF)
S.12303	Skladi denarnega trga (MMF) pod tujim nadzorom
S.124	Investicijski skladi, razen MMF
S.12401	Javni investicijski skladi, razen MMF
S.12402	Nacionalni zasebni investicijski skladi, razen MMF
S.12403	Investicijski skladi pod tujim nadzorom, razen MMF
S.125	Drugi finančni posredniki, razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov
S.12501	Javni drugi finančni posredniki, razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov
S.12502	Nacionalni zasebni drugi finančni posredniki, razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov
S.12503	Drugi finančni posredniki pod tujim nadzorom, razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov
S.126	Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti
S.12601	Javni izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti
S.12602	Nacionalni zasebni izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti
S.12603	Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti pod tujim nadzorom
S.127	Lastne finančne institucije in posojilodajalci
S.12701	Javne lastne finančne institucije in posojilodajalci
S.12702	Nacionalne zasebne lastne finančne institucije in posojilodajalci
S.12703	Lastne finančne institucije in posojilodajalci pod tujim nadzorom
S.128	Zavarovalne družbe (IC)
S.12801	Javne zavarovalne družbe (IC)
S.12802	Nacionalne zasebne zavarovalne družbe (IC)
S.12803	Zavarovalne družbe (IC) pod tujim nadzorom
S.129	Pokojninski skladi (PF)
S.12901	Javni pokojninski skladi (PF)
S.12902	Nacionalni zasebni pokojninski skladi (PF)
S.12903	Pokojninski skladi (PF) pod tujim nadzorom
S.13	Država
S.1311	Centralna država (razen skladov socialne varnosti)
S.13111	Neposredni uporabniki državnega proračuna
S.13112	Državni skladi
S.13113	Druge enote centralne države
S.1312	Regionalna država
S.1313	Lokalna država (razen skladov socialne varnosti)
S.13131	Neposredni uporabniki proračunov občin
S.13132	Skladi lokalne države
S.13133	Druge enote lokalne države
S.1314	Skladi socialne varnosti
S.14	Gospodinjstva
S.141	Samozaposleni delodajalci
S.142	Samozaposleni brez zaposlenih
S.143	Zaposleni
S.144	Prejemniki dohodkov od lastnine in transfernih dohodkov
S.1441	Prejemniki dohodkov od lastnine
S.1442	Prejemniki pokojnin
S.1443	Prejemniki drugih transferjev
S.15	Neprireditivne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva
S.2	Tujina
S.21	Države članice ter institucije in organi Evropske unije
S.211	Države članice Evropske unije
S.212	Institucije in organi Evropske unije
S.22	Države nečlanice in mednarodne organizacije, ki niso rezidenčne v Evropski uniji

METODOLOGIJA STANDARDNE KLASIFIKACIJE INSTITUCIONALNIH SEKTORJEV

Besedilo metodologije sestavlja del drugega in tretjega poglavja metodologije ESR 2010, in sicer v delu, v katerem se nanašata na klasifikacijo institucionalnih sektorjev. Besedilo drugega poglavja je pri tem razširjeno s postavkami in njihovimi definicijami, ki pomenijo razširitev SKIS glede na klasifikacijo v ESR 2010. Ta dodatek je vključen v tabeli 2.1, prikazan pa je v poševnem tisku.

ENOTE IN SKUPINE ENOT

- 2.01 Gospodarstvo države je sistem, v katerem institucije in ljudje sodelujejo prek izmenjav in transferjev blaga, storitev in plačilnih sredstev (npr. denarja) za proizvodnjo in potrošnjo blaga in storitev.

V gospodarstvu so enote, ki sodelujejo, gospodarski subjekti, ki lahko imajo v lasti sredstva, prevzemajo obveznosti ter sodelujejo v ekonomskih dejavnostih in transakcijah z drugimi subjekti. Imenujejo se institucionalne enote.

Opredelitev enot, ki se uporabljajo v nacionalnih računih, ima različne namene. Prvič, enote so najpomembnejše sestavine pri opredeljevanju gospodarstev v geografskem smislu, npr. države, regije in skupine držav, kot so monetarne ali politične unije. Drugič, so najpomembnejše sestavine združevanja enot v institucionalne sektorje. Tretjič, so bistvenega pomena za opredeljevanje, kateri tokovi in stanja se zajemajo. Transakcije med različnimi deli iste institucionalne enote se načeloma ne zajemajo v nacionalnih računih.

- 2.02 Enote in skupine enot so v nacionalnih računih opredeljene glede na vrsto gospodarskih analiz, ki so jim namenjene, in ne glede na vrste enot, ki se običajno uporabljajo v statističnih raziskavah. Zadnje enote (na primer podjetja, holdingi, enote enovrstne dejavnosti, lokalne enote, oddelki države, nepridobitne institucije, gospodinjstva itd.) ne morejo ustrezati namenom nacionalnih računov, ker temeljijo na merilih pravne, upravne ali računovodske narave.

Statistiki upoštevajo opredelitve analitičnih enot, določene v ESR 2010, da bodo lahko v statistična raziskovanja, s katerimi se zbirajo podatki, postopoma uvedli vse tiste elemente informacij, ki omogočajo izračun podatkov na osnovi analitičnih enot, ki se uporabljajo v ESR 2010.

- 2.03 Značilnost sistema ESR 2010 je uporaba enot, ki ustrezajo trem načinom členitve gospodarstva:

1. za analizo tokov in pozicij je zelo pomembna izbira enot, ki omogočajo preučevanje vedenjskih odnosov med gospodarskimi subjekti;
2. za analizo proizvodnega procesa je zelo pomembno izbrati enote, ki odkrivajo razmerja tehnično-ekonomske narave ali odražajo lokalne dejavnosti;
3. za regionalne analize so potrebne enote, ki odražajo lokalne dejavnosti.

Institucionalne enote so opredeljene tako, da se izpolni prvi od teh ciljev. Vedenjski odnosi iz točke 1 zahtevajo enote, ki odražajo njihovo celotno institucionalno gospodarsko dejavnost.

Proizvodni proces, tehnično-ekonomska razmerja in regionalne analize iz točk 2 in 3 zahtevajo enote, kot so lokalne EED. Te enote so opisane pozneje v tem poglavju.

Pred opredelitvijo enot, ki se uporabljajo v ESR 2010, je treba opredeliti meje nacionalnega gospodarstva.

MEJE NACIONALNEGA GOSPODARSTVA

- 2.04 Enote, ki sestavljajo gospodarstvo države ter katerih tokovi in stanja se zajemajo v ESR 2010, so rezidenčne. Vsaka institucionalna enota je rezidenčna na tistem ekonomskem ozemlju, kjer ima središče glavnega ekonomskega interesa. Tovrstne enote so znane kot rezidenčne enote ne glede na nacionalnost, pravno obliko ali prisotnost na ekonomskem ozemlju v trenutku opravljanja transakcije.

- 2.05 Ekonomsko ozemlje sestavljajo naslednji elementi:

- (a) območje (geografsko ozemlje) pod dejansko upravo in gospodarskim nadzorom ene države;
- (b) vsa prosta območja, vključno s carinskimi skladišči in tovarnami pod carinskim nadzorom;
- (c) nacionalni zračni prostor, teritorialne vode in epikontinentalni pas v mednarodnih vodah, do katerih ima država izključno pravico;
- (d) ozemeljske enklave; to so geografska ozemlja v tujini, ki jih v skladu z mednarodnimi pogodbami ali sporazumi med državami uporabljajo državne agencije države (na primer veleposlaništva, konzulati, vojaška oporišča, znanstvene postaje itd.);

(e) nahajališča nafte, zemeljskega plina itn. v mednarodnih vodah zunaj epikontinentalnega pasa države, ki jih izkoriščajo rezidenčne enote z ozemlja, kot je opredeljeno v točkah (a) do (d).

Ribiški čolni, druge ladje, pomične ploščadi in zrakoplovi se v ESR obravnavajo kot prenosna oprema, ne glede na to, ali so v lasti in/ali v upravljanju rezidentov države ali v lasti nerezidentov in v upravljanju rezidenčnih enot. Transakcije, ki vključujejo lastništvo (bruto investicije v osnovna sredstva) in uporabo (najemanje, zavarovanje itd.) prenosne opreme, so pripisane gospodarstvu države, katere rezidenta sta lastnik in/ali upravljavec. V primeru finančnega najema se predpostavlja sprememba lastništva.

Ekonomsko ozemlje je lahko območje, ki je večje ali manjše od zgoraj opredeljenega območja. Primer večjega območja je denarna unija, kot je Evropska monetarna unija; primer manjšega območja pa je del države, kot je regija.

2.06 V ekonomsko ozemlje niso vključene ekstrateritorialne enklave.

Izključeni so tudi deli lastnega geografskega ozemlja države, ki ga uporabljajo naslednje organizacije:

- a) državne agencije drugih držav;
- b) institucije in organi Evropske unije in
- c) mednarodne organizacije na osnovi mednarodnih pogodb med državami.

Ozemlja, ki jih uporabljajo institucije in organi Evropske unije ter mednarodne organizacije, so ločena ekonomska ozemlja. Značilnost takih ozemelj je, da so institucije njihovi edini rezidenti.

2.07 „Središče glavnega ekonomskega interesa“ kaže na dejstvo, da znotraj ekonomskega ozemlja države obstaja lokacija, na kateri enota opravlja ekonomske dejavnosti in transakcije v pomembnem obsegu, bodisi za nedoločen čas bodisi za določeno, a daljše časovno obdobje (eno leto ali več). Zgolj lastništvo zemljišč in zgradb na ekonomskem ozemlju zadostuje za ugotovitev, da ima lastnik na tem ozemlju središče prevladujočega ekonomskega interesa.

Podjetja so skoraj vedno povezana samo z enim gospodarstvom. Obdavčenje in druge pravne zahteve so ponavadi razlog za uporabo ločene pravne osebe za poslovanje v vsaki sodni pristojnosti. Poleg tega je opredeljena ločena institucionalna enota za statistične namene, kadar ena pravna oseba opravlja precejšnji del poslovanja na dveh ali več ozemljih (npr. za podružnice, lastništva zemlje in podjetja na več ozemljih). Zaradi ločevanja takih pravnih oseb je rezidenčnost vsakega naknadno opredeljenega podjetja jasna. „Središče glavnega ekonomskega interesa“ ne pomeni, da subjektov, ki opravljajo precejšnji del poslovanja na dveh ali več ozemljih, ni treba ločevati.

Če podjetje nima fizične razsežnosti, je njegova rezidenčnost določena glede na ekonomsko ozemlje, pod katerega zakoni je podjetje ustanovljeno ali registrirano.

2.08 Enote, ki se štejejo za rezidente države, se lahko dodatno razdelijo na:

- a) enote, ki so dejavne v proizvodnji, financah, zavarovanju ali prerazdelitvi, glede vseh njihovih transakcij, razen tistih, ki so v zvezi z lastništvom zemljišč in zgradb;
- b) enote, ki so v glavnem dejavne v potrošnji, glede vseh njihovih transakcij, razen tistih, ki so v zvezi z lastništvom zemljišč in zgradb;
- c) vse enote v vlogi lastnikov zemljišč in zgradb, razen lastnikov ekstrateritorialnih enklav, ki so del ekonomskega ozemlja drugih držav ali so samostojne države.

2.09 Za enote, ki niso gospodinjstva, glede vseh njihovih transakcij, razen tistih, ki so v zvezi z lastništvom zemljišč in zgradb, sta možna dva primera:

- a) dejavnost se izvaja izključno na ekonomskem ozemlju države: enote, ki opravljajo takšno dejavnost, so rezidenčne enote države;
- b) dejavnost se v obdobju enega leta ali dlje izvaja na ekonomskih ozemljih več držav: rezidenčna enota države je samo tisti del enote, ki ima središče prevladujočega ekonomskega interesa na ekonomskem ozemlju države.

Rezidenčna institucionalna enota je lahko namišljena rezidenčna enota, če dejavnost, ki jo v državi eno leto ali dlje izvaja enota, ki je rezident druge države. Kadar dejavnost traja manj kot eno leto, ostane del dejavnosti proizvodne institucionalne enote, ločena institucionalna enota pa se ne razpozna. Ko je dejavnosti nepomembna, čeprav traja več kot eno leto, in za dejavnosti montaže opreme v tujini se ločena enota ne razpozna, dejavnosti pa se zajamejo kot dejavnosti proizvodne institucionalne enote.

2.10 Gospodinjstva, razen v vlogi lastnikov zemljišč in stavb, so rezidenčne enote ekonomskega ozemlja, kjer imajo središče glavnega ekonomskega interesa. Rezidenčne so ne glede na obdobja v tujini, ki trajajo manj kot eno leto. Vključujejo zlasti:

- a) obmejne delavce, opredeljene kot ljudi, ki dnevno prečkajo mejo s sosednjo državo, v katero hodijo na delo;

- b) sezonske delavce, opredeljene kot ljudi, ki glede na letni čas zapustijo državo zaradi dela v drugi državi, in sicer za več mesecev, vendar za manj kot eno leto;
- c) turiste, bolnike, študente, funkcionarje na uradnih obiskih, poslovneže, prodajalce, umetnike in člane posadk na potovanjih v tujini;
- d) lokalno osebje, zaposleno v ekstrateritorialnih enklavah državnih organov druge države;
- e) osebje institucij Evropske unije in civilnih ali vojaških mednarodnih organizacij, ki imajo sedeže v ekstrateritorialnih enklavah;
- f) uradne, civilne ali vojaške predstavnike državnih organov (skupaj z drugimi člani gospodinjstev, ki jim ti predstavniki pripadajo) s sedežem v teritorialnih enklavah.

Študenti se vedno obravnavajo kot rezidenti, ne glede na dolžino njihovega študija v tujini.

- 2.11 Vse enote v vlogi lastnikov zemljišč in/ali zgradb, ki so del ekonomskega ozemlja, so rezidenčne enote ali namišljene rezidenčne enote države, v kateri so ta zemljišča ali te zgradbe.

INSTITUCIONALNE ENOTE

- 2.12 *Opredelitev:* institucionalna enota je gospodarski subjekt, za katerega je značilna neodvisnost pri sprejemanju odločitev pri izvajanju glavne funkcije. Rezidenčna enota se obravnava kot institucionalna enota na ekonomskem ozemlju, kjer ima središče glavnega ekonomskega interesa, če je neodvisna pri sprejemanju odločitev in vodi popolno računovodstvo ali je sposobna sestaviti popolno računovodstvo.

Da bi bila enota neodvisna pri sprejemanju odločitev v zvezi z izvajanjem svoje glavne funkcije, mora biti subjekt:

- (a) upravičena do lastništva blaga ali sredstev v lastnem imenu; v transakcijah z drugimi institucionalnimi enotami bo sposobna zamenjevati lastništvo blaga in sredstev;
- (b) sposobna sprejemati ekonomske odločitve in se ukvarjati z ekonomskimi dejavnostmi, za katere je pravno odgovorna;
- (c) sposobna prevzemati obveznosti v lastnem imenu, sprejemati druge obveznosti ali dodatne obveze in sklepati pogodbe in
- (d) sposobna voditi celoto računov, sestavljeno iz računovodske dokumentacije, ki zajema vse njene transakcije, opravljene v obračunskem obdobju, vključno z bilanco stanja sredstev in obveznosti.

- 2.13 Kadar ni jasno, ali ima subjekt značilnosti institucionalne enote, se uporabljajo naslednja načela:

- (a) gospodinjstva se v zvezi s svojo glavno funkcijo obravnavajo kot neodvisna pri sprejemanju odločitev in so zato vseeno institucionalne enote, tudi če ne vodijo celote računov;
- (b) subjekti, ki ne vodijo celote računov in niso sposobni sestaviti celote računov na zahtevo, da to storijo, niso institucionalne enote;
- (c) subjekti, ki vodijo celoto računov, vendar niso neodvisni pri sprejemanju odločitev, so del enot, ki jih nadzirajo;
- (d) da bi se subjekti šteli za institucionalne enote, jim ni treba objaviti računov;
- (e) subjekti, ki so del skupine enot, ki se ukvarjajo s proizvodnjo in vodijo celoto računov, se obravnavajo kot institucionalne enote, tudi če neodvisnost pri sprejemanju odločitev deloma prenesejo na osrednje telo (sedež podjetja), ki je odgovorno za splošno usmerjanje skupine; sedež podjetja se sam po sebi obravnava kot institucionalna enota, ločena od enot, ki jih nadzira;
- (f) neprave družbe so subjekti, ki vodijo celoto računov in nimajo pravnega statusa. Po svojem gospodarskem in finančnem vedenju se razlikujejo od svojih lastnikov in so podobne družbam. Šteje se, da so neodvisne pri sprejemanju odločitev in da so institucionalne enote.

Uprave podjetij in holdingi

- 2.14 Uprave podjetij in holdingi so institucionalne enote. Gre za dve vrsti, in sicer:

- (a) uprava podjetja je enota, ki izvaja vodstveni nadzor nad svojimi hčerinskimi družbami. Uprave podjetij so dodeljene prevladujočemu sektorju nefinančnih družb njihovih hčerinskih družb, razen če so vse ali večina njihovih hčerinskih družb finančne družbe – v tem primeru se obravnavajo kot izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti (S.126) v sektorju finančnih družb.

Če obstaja mešanica nefinančnih in finančnih hčerinskih družb, določa klasifikacijo sektorja prevladujoči delež glede na dodano vrednost.

Uprave podjetij so opisane pod Mednarodno klasifikacijo industrijskih standardov vseh gospodarskih dejavnosti (ISIC Rev. 4), oddelek M, razred 7010 (NACE Rev. 2, M 70.10):

Ta razred vključuje nadziranje in vodenje drugih enot družbe ali podjetja; izvaja strateško ali organizacijsko načrtovanje in vlogo odločanja družbe ali podjetja; izvaja vodstveni nadzor in upravlja vsakodnevno delovanje povezanih enot.

- b) Holding, ki ima v lasti sredstva podružnic in ne izvaja vodstvenih dejavnosti, je lastna finančna institucija (S.127) in je razvrščen kot finančna družba.

Holdingi so opisani pod ISIC Rev. 4, oddelek K, razred 6420 (NACE Rev. 2, K 64.20):

Ta razred vsebuje dejavnosti holdingov, tj. enot, ki so lastnice sredstev (upravljalnega deleža lastniškega kapitala) skupine hčerinskih družb in katerih glavna dejavnost je lastništvo skupine. Holdingi v tem razredu ne opravljajo drugih storitev za podjetja, v katerih imajo lastniški kapital, to pomeni, da ne upravljajo ali vodijo drugih enot.

Skupine družb

- 2.15 Velike skupine družb nastanejo, kadar matična družba nadzoruje več hčerinskih družb, ki pa lahko nadzorujejo lastne podružnice itn. Vsaka članica skupine se obravnava kot ločena institucionalna enota, če ustreza opredelitvi institucionalne enote.
- 2.16 Prednost tega, da se skupine družb ne obravnavajo kot posamezne institucionalne enote, je, da skupine čez čas niso vedno stabilne oziroma v praksi niso enostavno opredeljive. Včasih je težko dobiti podatke o skupinah, katerih dejavnosti niso tesno povezane. Številne skupine so prevelike in preveč različne, da bi se obravnavale kot posamezne enote, njihova velikost in sestava pa se sčasoma lahko spremenita zaradi združitvev in prevzemov.

Enote za posebne namene

- 2.17 Enota za posebne namene (EPN) ali namenska družba je običajno družba z omejeno odgovornostjo ali komanditna družba, ustanovljena za doseganje ozko določenih, posebnih ali časovno omejenih ciljev in za izključevanje finančnega tveganja, posebnega davčnega tveganja ali regulativnega tveganja.
- 2.18 EPN nimajo skupne opredelitve, vendar so značilne naslednje lastnosti:
- (a) nimajo zaposlenih in nefinančnih sredstev;
 - (b) razen „poštne nabiralnika“ ali znaka, ki potrjuje njihov kraj registracije, so malo fizično prisotne;
 - (c) vedno so povezane z drugo družbo, pogosto kot hčerinska družba;
 - (d) so rezidenčne na drugem ozemlju, kot je rezidenčno ozemlje povezanih družb. Če podjetje ni fizično prisotno, je njegova rezidenčnost določena glede na ekonomsko ozemlje, pod katerega zakoni je podjetje ustanovljeno ali registrirano;
 - (e) upravljajo jih zaposleni druge družbe, ki je lahko povezana ali pa tudi ne. EPN plačuje pristojbine za zagotovljene storitve in v zameno matični ali drugi povezani družbi zaračunava pristojbino za kritje teh stroškov. To je edina proizvodnja, v katero je EPN vključen, čeprav pogosto prevzema obveznosti v imenu svojega lastnika ter običajno prejema investicijske prihodke in dobičke iz lastnine za sredstva, ki jih ima v lasti.
- 2.19 Ne glede na to, ali ima enota vse te lastnosti ali nobene in ali je opisana kot EPN ali kot nekaj podobnega ali ne, se obravnava enako kot vse druge institucionalne enote v smislu, da se dodeli sektorju in dejavnosti v skladu z njeno glavno dejavnostjo, razen če EPN nima neodvisnih pravic za delovanje.
- 2.20 Tako so lastne finančne institucije, umetne hčerinske družbe in državne enote za posebne namene, ki niso neodvisne pri delovanju, dodeljene sektorju njihovega nadzornega organa. V izjemnih primerih, tj. če so nerezidenčne, se priznavajo ločeno od svojih nadzornih organov. V primeru države pa se dejavnosti hčerinskih družb prikažejo v računih države.

Lastne finančne institucije

- 2.21 Holding, ki je samo lastnik sredstev hčerinske družbe, je primer lastne finančne institucije. **Primeri drugih** enot, ki se tudi obravnavajo kot lastne finančne institucije, so enote z lastnostmi EPN, kot je opisano zgoraj, vključno z investicijskimi in pokojninskimi skladi ter enotami, ki se uporabljajo za razpolaganje s premoženjem in njegovo upravljanje za posameznike ali družine, izdajanje dolžniških vrednostnih papirjev v imenu povezanih družb (takšno podjetje se lahko imenuje conduit) in **za izvajanje** drugih finančnih funkcij.

- 2.22 Stopnja neodvisnosti od matičnega podjetja se lahko kaže v izvajanju nekaj dejanskega nadzora nad lastnimi sredstvi in obveznostmi, tj. pri prevzemanju tveganja in prejemanju koristi, povezanih s temi sredstvi in obveznostmi. Te enote se razvrstijo v sektor finančnih družb.
- 2.23 Tovrstni subjekt, ki ne more delovati neodvisno od matičnega podjetja in je samo pasivni imetnik sredstev in obveznosti (včasih opisan, kot da je na avtopilotu), se ne obravnava kot ločena institucionalna enota, razen če je rezident gospodarstva, ki ni gospodarstvo njegovega matičnega podjetja. Če je rezident istega gospodarstva kot njegovo matično podjetje, se obravnava kot „umetna hčerinska družba“, opisana v nadaljnjem besedilu.

Umetne hčerinske družbe

- 2.24 Hčerinska družba, ki je popolnoma v lasti matične družbe, se lahko ustanovi za zagotavljanje storitev matični družbi ali drugim družbam v isti skupini zaradi izogibanja davkom, zmanjševanja obveznosti v primeru stečaja ali zagotavljanja drugih tehničnih prednosti v okviru davčne zakonodaje ali prava gospodarskih družb, ki velja v določeni državi.
- 2.25 Na splošno tovrstni subjekti ne ustrezajo opredelitvi institucionalne enote, ker niso sposobni delovati neodvisno od svoje matične družbe in zanje lahko veljajo omejitve sposobnosti razpolaganja ali opravljanja transakcij s sredstvi, ki jih imajo na svoji bilanci stanja. Raven proizvodnje in ceno, ki jo prejmejo zanj, jim določa matično podjetje, ki je (lahko tudi z drugimi družbami iste skupine) njihova edina stranka. Zato se ne obravnava kot ločene institucionalne enote, ampak kot sestavni del matičnega podjetja, njihovi računi pa se konsolidirajo z računi matičnega podjetja, razen če so rezidenčni v drugem gospodarstvu kot njihovo matično podjetje.
- 2.26 Treba je razlikovati med pravkar opisanimi umetnimi hčerinskimi družbami in enotami, ki izvajajo samo pomožne dejavnosti. Pomožne dejavnosti so v obsegu omejene na storitve, ki jih do neke mere dejansko potrebujejo vsa podjetja, na primer čiščenje prostorov, upravljanje plačilne liste zaposlenih ali zagotavljanje infrastrukture informacijske tehnologije za podjetje (glej poglavje 1, odstavek 1.31).

Državne enote za posebne namene

- 2.27 Država lahko vzpostavi tudi enote za posebne namene, s podobnimi lastnostmi in funkcijami kot lastne finančne institucije in umetne hčerinske družbe. Take enote nimajo pooblastil za samostojno delovanje in obseg transakcij, ki jih lahko opravljajo, je omejen. Ne prevzemajo tveganj in nagrad, povezanih s sredstvi in obveznostmi, ki jih imajo. Če so take enote rezidenčne, se obravnava kot sestavni del države in ne kot ločene enote. Če so nerezidenčne, se obravnava kot ločene enote. Vse transakcije, ki jih izvajajo v tujini, se odražajo v ustreznih transakcijah z državo. Zato se za enoto, ki si izposoja v tujini, šteje, da državi pod istimi pogoji posodi isti znesek, kot si ga je prvotno izposodila.
- 2.28 Če povzamemo: računi enot za posebne namene brez neodvisnih pravic za ukrepanje se konsolidirajo z matično družbo, razen če so rezidenčni v drugem gospodarstvu kot matična družba. To splošno pravilo ima eno izjemo, in sicer kadar nerezidenčno EPN vzpostavi država.
- 2.29 Namišljene rezidenčne enote so opredeljene kot:
- tisti deli nerezidenčnih enot, ki imajo središče glavnega gospodarskega interesa (to so v večini primerov enote, v katerih poteka gospodarska proizvodnja eno leto ali več) na ekonomskem ozemlju države;
 - nerezidenčne enote v vlogi lastnikov zemljišč in/ali zgradb na ekonomskem ozemlju države, vendar le glede transakcij, ki zadevajo ta zemljišča ali zgradbe.

Namišljene rezidenčne enote se obravnava kot institucionalne enote ne glede na to, ali vodijo le delne račune, in ne glede na to, ali so neodvisne pri sprejemanju odločitev.

- 2.30 Institucionalne enote so:
- enote, ki so neodvisne pri sprejemanju odločitev in imajo celoto računov, kot so:
 - zasebne in javne družbe;
 - zadruga ali partnerska podjetja, ki so priznana kot neodvisne pravne osebe;
 - javni proizvajalci, ki so na podlagi posebne zakonodaje priznani kot neodvisne pravne osebe;
 - nepridobitne institucije, ki so priznane kot neodvisne pravne osebe, ter
 - državne agencije;
 - enote, ki imajo celoto računov in za katere se šteje, da so neodvisne pri sprejemanju odločitev, čeprav niso bile ustanovljene ločeno od svoje matične družbe: nepravne družbe;

(c) enote, za katere ni nujno, da vodijo celoto računov, vendar se zanje šteje, da so neodvisne pri sprejemanju odločitev, in sicer:

1. gospodinjstva;
2. namišljene rezidenčne enote.

INSTITUCIONALNI SEKTORJI

2.31 Makroekonomska analiza ne upošteva dejanj vsake institucionalne enote posebej, temveč skupne dejavnosti podobnih institucij. Enote je zato treba združiti v skupine, imenovane institucionalni sektorji, od katerih se nekateri delijo na podsektorje.

Tabela 2.1 – Sektorji in podsektorji*

Sektorji in podsektorji			Javni	Nacionalni zasebni	Pod tujim nadzorom	
Nefinančne družbe		S.11	S.11001	S.11002	S.11003	
Finančne družbe		S.12				
Denarne finančne institucije (MFI)	Centralna banka	S.121				
	Druge denarne finančne institucije (OMFI)	Družbe, ki sprejemajo vloge, razen centralne banke	S.122	S.12201	S.12202	S.12203
		Skladi denarnega trga (MMF)	S.123	S.12301	S.12302	S.12303
Finančne družbe, razen MFI in zavarovalnih družb in pokojninskih skladov (ICPF)	Investicijski skladi razen MMF	S.124	S.12401	S.12402	S.12403	
	Drugi finančni posredniki, razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov	S.125	S.12501	S.12502	S.12503	
	Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti	S.126	S.12601	S.12602	S.12603	
	Lastne finančne institucije in posojilodajalci	S.127	S.12701	S.12702	S.12703	
	Zavarovalne družbe (IC)	S.128	S.12801	S.12802	S.12803	
	Pokojninski skladi (PF)	S.129	S.12901	S.12902	S.12903	
Država		S.13				
Centralna država (razen skladov socialne varnosti)		S.1311				
Neposredni uporabniki državnega proračuna		S.13111				
Državni skladi		S.13112				
Druge enote centralne države		S.13113				
Regionalna država (razen skladov socialne varnosti)		S.1312				
Lokalna država (razen skladov socialne varnosti)		S.1313				
Neposredni uporabniki proračunov občin		S.13131				
Skladi lokalne države		S.13132				
Druge enote lokalne države		S.13133				
Skladi socialne varnosti		S.1314				
Gospodinjstva		S.14				
Delodajalci in samozaposleni brez zaposlenih		S.141+ S.142				

Sektorji in podsektorji		Javni	Nacionalni zasebni	Pod tujim nadzorom
Zaposleni	S.143			
Prejemniki dohodkov od lastnine in transfernih dohodkov	S.144			
Prejemniki dohodkov od lastnine	S.1441			
Prejemniki pokojnin	S.1442			
Prejemniki drugih transferjev	S.1443			
Nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva	S.15			
Tujina	S.2			
Države članice ter institucije in organi Evropske unije	S.21			
Države članice Evropske unije	S.211			
Institucije in organi Evropske unije	S.212			
Države nečlanice in mednarodne organizacije, ki niso rezidenčne v Evropski uniji	S.22			

* *Pojasnilo prilagoditve in definicije podsektorjev v okviru sektorja država:*

SKIS v okviru podsektorjev centralna država in lokalna država vsebuje naslednje dodatne podsektorje: neposredni proračunski uporabniki, državni skladi ter druge enote centralne oziroma lokalne države (šifre S.13111, S.13112, S.13113, S.13131, S.13132 in S.13133) zaradi potrebe po uveljavljanju razlikovanja različnih tipov enot države na centralni in lokalni ravni, ki niso skladi socialne varnosti.

Neposredni uporabniki državnega proračuna so tiste enote centralne države, ki se neposredno financirajo iz državnega proračuna.

Državni skladi so tiste enote centralne države, katerih glavna funkcija je razporejanje posameznih delov sredstev državnega proračuna med prejemnike sredstev državnega proračuna.

Druge enote centralne države so tiste agencije, javni zavodi in druge enote centralne države, ki niso neposredni uporabniki državnega proračuna ali državni skladi.

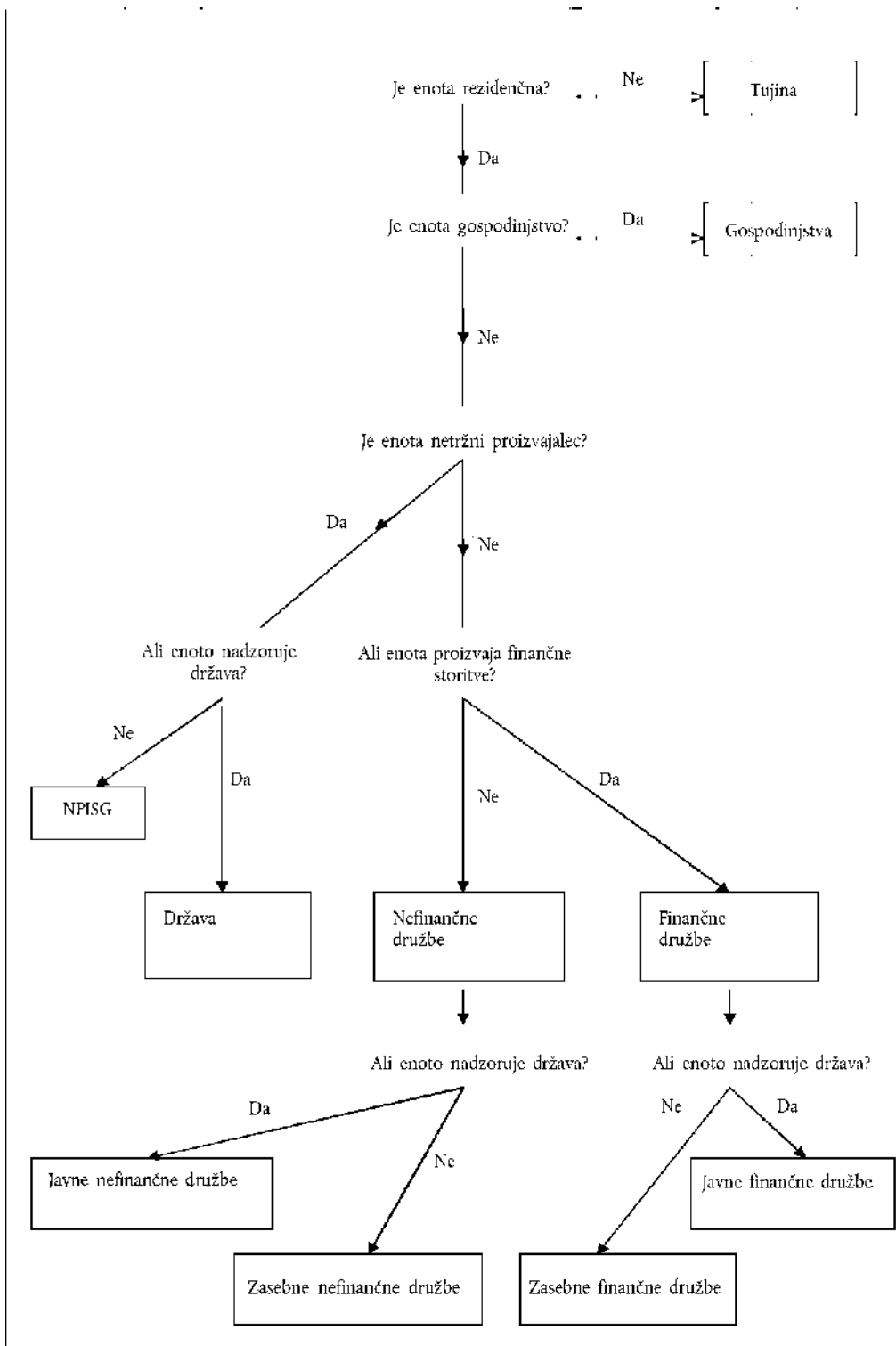
Neposredni uporabniki proračunov občin so tiste enote lokalne države, ki se neposredno financirajo iz proračunov občin.

Skladi lokalne države so tiste enote lokalne države, katerih glavna funkcija je razporejanje posameznih delov sredstev občinskih proračunov med prejemnike sredstev občinskih proračunov.

Druge enote lokalne države so tiste enote lokalne države, ki niso neposredni uporabniki proračunov občin ali skladi lokalne ravni države.

2.32 Vsak sektor in podsektor združuje institucionalne enote s podobnim gospodarskim vedenjem.

Graf 2.1 – Dodelitev enot v sektorje

2.33 Institucionalne enote se združujejo v sektorje glede na to, kakšna vrsta proizvajalcev so, ter na osnovi njihove glavne dejavnosti in funkcije, ki sta pokazateljta njihovega gospodarskega vedenja.

2.34 Graf 2.1 prikazuje način razporejanja enot glavnim sektorjem. Glede na graf je treba za določanje sektorja enote, ki je rezidenčna in ni gospodinjstvo, določiti, ali jo nadzira država ali ne in ali je tržni ali netržni proizvajalec.

- 2.35 Nadzor nad finančno ali nefinančno družbo je opredeljen kot sposobnost določanja splošne politike družbe, na primer z izbiro primernih direktorjev, če je potrebna.
- 2.36 Posamezna institucionalna enota (druga družba, gospodinjstvo, nepridobitna institucija ali enota države) zagotavlja nadzor nad družbo ali nepravo družbo z lastništvom več kot polovice glasovalnih delnic ali z drugačnim nadzorom več kot polovice glasovalnih pravic delničarjev.
- 2.37 Ni nujno, da je institucionalna enota lastnica glasovalnih delnic, da bi lahko nadzorovala več kot polovico glasovalnih pravic delničarjev. Dana družba, družba C je lahko hčerinske družbe druge družbe B, v kateri ima tretja družba A v lasti večino glasovalnih delnic. Družba C je hčerinska družba družbe B, kadar družba B nadzoruje več kot polovico glasovalnih pravic delničarjev v družbi C ali je družba B delničar v C s pravico imenovanja ali razrešitve večine direktorjev v C.
- 2.38 Država zagotavlja nadzor nad družbo na podlagi posebne zakonodaje, ki ji omogoča, da določa politiko družbe. Glavni dejavniki, ki jih je treba upoštevati pri odločanju, ali družbo nadzoruje država, so v nadaljevanju navedeni kazalniki, ki jih je osem:
- (a) država ima v lasti večino glasovalnih deležev;
 - (b) država nadzoruje odbor ali upravljalni organ;
 - (c) država nadzoruje imenovanje in razreševanje ključnega osebja;
 - (d) država nadzoruje ključne odbore v subjektu;
 - (e) država ima v lasti zlato delnico;
 - (f) obstajajo posebni predpisi;
 - (g) država je glavna stranka;
 - (h) družba si izposoja od države.
- Za določanje nadzora je lahko dovolj že en kazalnik, včasih pa lahko nadzor skupaj določi več različnih kazalnikov.
- 2.39 Za nepridobitne institucije, priznane kot neodvisne pravne osebe, je treba upoštevati pet kazalnikov nadzora, ki so:
- (a) imenovanje uradnikov;
 - (b) zagotavljanje pomožnih instrumentov;
 - (c) pogodbeni sporazumi;
 - (d) stopnja financiranja;
 - (e) stopnja izpostavljenosti države tveganju.
- Podobno kot za družbe je za določanje nadzora včasih lahko dovolj že en kazalnik, včasih pa lahko nadzor skupaj določi več različnih kazalnikov.
- 2.40 Razlikovanje med tržnim in netržnim ter s tem povezana razvrstitev subjektov javnega sektorja v sektor država in sektor družbe sta odvisna od meril iz odstavka 1.37.
- 2.41 Sektor se razdeli v podsektorje glede na merila, pomembna za ta sektor; na primer država se lahko razdeli na centralno, regionalno in lokalno državo ter sklade socialne varnosti. To omogoča natančnejši opis gospodarskega vedenja enot.
- Računi za sektorje in podsektorje zajemajo glavne in stranske dejavnosti institucionalnih enot, ki so zajete v ustrezni sektor.
- Vsaka institucionalna enota pripada samo enemu sektorju ali podsektorju.
- 2.42 Kadar je glavna funkcija institucionalne enote proizvodnje blaga in storitev, je treba najprej določiti vrsto proizvajalca, da se lahko enota dodeli sektorju.
- 2.43 Tabela 2.2 kaže vrsto proizvajalca ter glavne dejavnosti in funkcije, ki so značilne za vsak sektor:

Tabela 2.2 – Vrsta proizvajalca ter glavne dejavnosti in funkcije po sektorjih

Vrsta proizvajalca	Glavna dejavnost in funkcija	Sektor
Tržni proizvajalec	Proizvodnja tržnega blaga in nefinančnih storitev	Nefinančne družbe (S.11)
Tržni proizvajalec	Finančno posredovanje, skupaj z zavarovanjem	Finančne družbe (S.12)
Javni netržni proizvajalec	Proizvodnja in ponudba netržne proizvodnje za kolektivno in individualno potrošnjo ter izvajanje transakcij z namenom prerazdelitve nacionalnega dohodka in premoženja	Država (S.13)
Tržni proizvajalec ali zasebni proizvajalec za lastno končno porabo	Potrošnja Proizvodnja tržne proizvodnje in proizvodnja za lastno končno porabo	Gospodinjstva (S.14) kot potrošniki kot podjetniki
Zasebni netržni proizvajalec	Proizvodnja in ponudba netržne proizvodnje za individualno potrošnjo	Nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva (S.15)

2.44 Sektor tujina (S.2) se nanaša na tokove in stanja med rezidenčnimi in nerezidenčnimi enotami – za nerezidenčne enote niso značilni isti cilji in vrste vedenja, ampak se razpoznajo samo na podlagi tokov in stanj glede na rezidenčne enote.

Nefinančne družbe (S.11)

2.45 predelitev: sektor nefinančne družbe (S.11) sestavljajo institucionalne enote, ki so neodvisne pravne osebe in tržni proizvajalci, njihova glavna dejavnost pa je proizvodnja blaga in nefinančnih storitev. Sektor nefinančnih družb vključuje tudi nefinančne nepravne družbe (glej odstavek 2.1 3(f)).

2.46 Zajete so naslednje institucionalne enote:

- (a) zasebne in javne družbe, ki so tržne proizvajalke, v glavnem dejavne v proizvodnji blaga in nefinančnih storitev;
- (b) zadruge in partnerska podjetja, priznani kot neodvisne pravne osebe, ki so tržni proizvajalci, v glavnem dejavni v proizvodnji blaga in nefinančnih storitev;
- (c) javni proizvajalci, ki so priznani kot neodvisne pravne osebe in so tržni proizvajalci, v glavnem dejavni v proizvodnji blaga in nefinančnih storitev;
- (d) nepridobitne institucije ali združenja, ki opravljajo storitve za nefinančne družbe ter so priznane kot neodvisne pravne osebe in so tržni proizvajalci, v glavnem dejavni v proizvodnji blaga in nefinančnih storitev;
- (e) uprave podjetij, ki nadzorujejo skupino družb, ki so tržni proizvajalci, če je pretežna vrsta dejavnosti skupine družb kot celote – merjena na podlagi dodane vrednosti – proizvodnja blaga in nefinančnih storitev;
- (f) EPN, katerih glavna dejavnost je zagotavljanje blaga ali nefinančnih storitev;
- (g) zasebne in javne nepravne družbe, ki so tržne proizvajalke, v glavnem dejavne v proizvodnji blaga in nefinančnih storitev.

2.47 „Nefinančne nepravne družbe“ so vsi subjekti, ki so tržni proizvajalci, v glavnem dejavni v proizvodnji blaga in nefinančnih storitev, in ki izpolnjujejo pogoje za razvrstitev med nepravne družbe (glej točko (f) odstavka 2.13).

Nefinančne nepravne družbe morajo imeti dovolj informacij za sestavo celote računov, upravljajo pa se, kot da bi bile družbe. Dejansko razmerje med nepravo družbo in njenim lastnikom je enako razmerju med družbo in njenimi delničarji.

Nefinančne nepravne družbe v lasti gospodinjstev, enot države ali nepridobitnih institucij se skupaj z nefinančnimi družbami uvrščajo v sektor nefinančnih družb in ne v sektor njihovega lastnika.

2.48 Obstoj celote računov, vključno z bilancami stanja, ni zadosten pogoj, da bi bili tržni proizvajalci obravnavani kot institucionalne enote, kot so nepravne družbe. Partnerstva in javni proizvajalci, razen tistih, ki so vključeni v točke (a), (b), (c) in (f) odstavka 2.46, ter individualni lastniki – tudi če vodijo celoto računov – se na splošno ne razlikujejo od institucionalnih enot, saj ne morejo neodvisno sprejemati odločitev, ker je njihovo vodstvo pod nadzorom gospodinjstev, nepridobitnih institucij ali držav, ki so njihove lastnice.

2.49 Nefinančne družbe vključujejo namišljene rezidenčne enote, ki se obravnavajo kot neprave družbe.

2.50 Sektor nefinančnih družb sestavljajo trije podsektorji:

- (a) javne nefinančne družbe (S.11001);
- (b) nacionalne zasebne nefinančne družbe (S.11002);
- (c) nefinančne družbe pod tujim nadzorom (S.11003).

Podsektor: javne nefinančne družbe (S.11001)

2.51 *Opređelitev:* podsektor javne nefinančne družbe sestavljajo vse nefinančne družbe, neprave družbe in nepridobitne institucije, priznane kot neodvisne pravne osebe, ki so tržni proizvajalci in jih nadzirajo enote države.

2.52 Javne neprave družbe so neprave družbe, katerih neposredne lastnice so enote države.

Podsektor: nacionalne zasebne nefinančne družbe (S.11002)

2.53 *Opređelitev:* podsektor nacionalne zasebne nefinančne družbe sestavljajo vse nefinančne družbe, neprave družbe in nepridobitne institucije, ki so priznane kot neodvisne pravne osebe in so tržni proizvajalci, ki jih ne nadzira država ali nerezidenčne institucionalne enote.

V ta podsektor so vključene tiste družbe in neprave družbe z neposrednimi tujimi naložbami, ki niso razvrščene v podsektor nefinančne družbe pod tujim nadzorom (S.11003).

Podsektor: nefinančne družbe pod tujim nadzorom (S.11003)

2.54 *Opređelitev:* podsektor nefinančne družbe pod tujim nadzorom sestavljajo vse nefinančne družbe in neprave družbe, ki jih nadzirajo nerezidenčne institucionalne enote.

Ta podsektor vključuje:

- (a) vse hčerinske družbe nerezidenčnih družb;
- (b) vse družbe, ki jih nadzirajo nerezidenčne institucionalne enote, ki same niso družbe; na primer družba, ki jo nadzira tuja država. Vključuje družbe, ki jih nadzira skupina nerezidenčnih entot, ki delujejo sporazumno;
- (c) vse podružnice ali druge nekorporativne agencije nerezidenčnih družb ali nekorporativni proizvajalci, ki so namišljene rezidenčne enote.

Finančne družbe (S.12)

2.55 *Opređelitev:* sektor finančne družbe (S.12) sestavljajo institucionalne enote, ki so neodvisne pravne osebe in tržni proizvajalci in katerih glavna dejavnost je proizvodnja finančnih storitev. Tovrstne institucionalne enote so vse družbe in neprave družbe, ki se v glavnem ukvarjajo s:

- (a) finančnim posredovanjem (finančni posredniki) in/ali
- (b) pomožnimi finančnimi dejavnostmi (izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti).

Vključene so tudi institucionalne enote, ki zagotavljajo finančne storitve, kadar se večina transakcij z njihovimi sredstvi ali obveznostmi ne izvaja na odprtih trgih.

2.56 Finančno posredništvo je dejavnost, v kateri institucionalna enota pridobiva finančna sredstva in hkrati prevzema obveznosti za svoj račun z izvajanjem finančnih transakcij na trgu. Sredstva in obveznosti finančnih posrednikov se v procesu finančnega posredovanja spreminjajo ali preoblikujejo glede na primer zapadlost, obseg, tveganje ipd.

Pomožne finančne dejavnosti so dejavnosti, ki so povezane s finančnim posredništvom, same pa ne vključujejo finančnega posredništva.

Finančni posredniki

2.57 V postopku finančnega posredništva se sredstva prelivajo od tretjih oseb s presežki k tretjim osebam s primanjkljaji sredstev. Finančni posrednik ne deluje le kot zastopnik drugih institucionalnih entot, temveč s pridobivanjem finančnih sredstev in prevzemanjem obveznosti za svoj račun tudi sebe izpostavlja tveganju.

- 2.58 V procesu finančnega posredništva se lahko pojavljajo vse kategorije obveznosti, razen kategorije druge obveznosti (AF.8). Finančna sredstva, ki so vključena v proces finančnega posredništva, so lahko razvrščena v katero koli kategorijo, razen v kategorijo sheme zavarovanja, pokojninske in standardizirane jamstvene sheme (AF.6) [zavarovanje,...], vendar vključno s kategorijo drugih terjatev. Finančni posredniki lahko svoja sredstva investirajo v nefinančna sredstva, vključno z nepremičninami. Da bi bila družba obravnavana kot finančni posrednik, bi morala prevzemati tudi obveznosti na trgu in preoblikovati sredstva. Družbe, ki poslujejo z nepremičninami, niso finančni posredniki.
- 2.59 Funkcija zavarovalnih družb in pokojninskih skladov je združevanje tveganj. Obveznosti tovrstnih institucij so sheme zavarovanja, pokojninske sheme in standardizirane jamstvene sheme (AF.6). Nasprotna postavka obveznostim so investicije zavarovalnih družb in pokojninskih skladov, ki delujejo kot finančni posredniki.
- 2.60 Investicijski skladi, v nadaljnjem besedilu skladi denarnega trga in skladi, ki niso skladi denarnega trga, v glavnem prevzemajo obveznosti z izdajanjem delnic ali enot investicijskega sklada (AF.52). Tovrstna sredstva preoblikujejo s pridobivanjem finančnih sredstev in/ali nepremičnin. Investicijski skladi se uvrščajo med finančne posrednike. Vsaka sprememba vrednosti njihovih sredstev in obveznosti, razen lastnih delnic, se odraža v njihovih lastnih sredstvih (glej odstavek 7.07). Ker je vrednost lastnih sredstev investicijskega sklada enaka vrednosti njegovih delnic ali enot, se vsaka sprememba vrednosti sredstev in obveznosti sklada odraža v tržni vrednosti takih delnic ali enot. Investicijski skladi, ki investirajo v nepremičnine, so finančni posredniki.
- 2.61 Finančno posredništvo je omejeno na pridobivanje sredstev in prevzemanje obveznosti splošne javnosti ali določenih in razmeroma velikih podskupin javnosti. Kadar je dejavnost omejena na majhne skupine oseb ali družin, ne gre za finančno posredništvo.
- 2.62 Lahko obstajajo izjeme glede splošnega omejevanja finančnega posredništva na finančne transakcije na trgu. Primeri so komunalne kreditne banke in hranilnice, ki se zanašajo na zadevno lokalno javnost, ali družbe za finančni najem, ki so pri pridobivanju ali investiranju sredstev odvisne od skupine matičnih družb. Take družbe so uvrščene med finančne posrednike, če je posojanje oziroma sprejemanje prihrankov neodvisno od lokalne javnosti oziroma matične skupine.

Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti

- 2.63 Pomožne finančne dejavnosti obsegajo pomožne dejavnosti pri izvajanju transakcij s finančnimi sredstvi in obveznostmi ali pri preoblikovanju sredstev. Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti se ne izpostavljajo tveganju pri pridobivanju finančnih sredstev ali prevzemanju obveznosti. Izvajalci omogočajo finančno posredovanje. Uprave podjetij, katerih vse hčerinske družbe ali večina hčerinskih družb so finančne družbe, so izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti.

Finančne družbe, ki niso finančni posredniki in izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti

- 2.64 Druge finančne družbe, ki niso finančni posredniki in izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti, so institucionalne enote, ki nudijo finančne storitve, kjer se večina transakcij z njihovimi sredstvi ali obveznostmi ne izvaja na odprtih trgih.

Institucionalne enote, vključene v sektor finančnih družb

- 2.65 V sektor finančne družbe (S.12) so vključene naslednje institucionalne enote:
- (a) zasebne in javne družbe, ki se v glavnem ukvarjajo s finančnim posredništvom in/ali pomožnimi finančnimi dejavnostmi;
 - (b) zadrage in partnerska podjetja, priznani kot neodvisne pravne osebe, ki se v glavnem ukvarjajo s finančnim posredništvom in/ali pomožnimi finančnimi dejavnostmi;
 - (c) javni proizvajalci, priznani kot pravne osebe, ki se v glavnem ukvarjajo s finančnim posredništvom in/ali pomožnimi finančnimi dejavnostmi;
 - (d) nepridobitne institucije, priznane kot pravne osebe, ki se v glavnem ukvarjajo s finančnim posredništvom in/ali pomožnimi finančnimi dejavnostmi ali opravljajo storitve za finančne družbe;
 - (e) uprave podjetij, kadar so vse ali večina njihovih hčerinskih družb finančne družbe, ki v glavnem opravljajo finančno posredništvo in/ali pomožne finančne dejavnosti. Te uprave podjetij se razvrščajo med izvajalce pomožnih finančnih dejavnosti (S.126);
 - (f) holdingi, katerih glavna vloga je razpolaganje s sredstvi skupine hčerinskih družb. Sestava skupine je lahko finančna ali nefinančna – to ne vpliva na razvrstitev holdingov med lastne finančne institucije (S.127);
 - (g) EPN, katerih glavna dejavnost je zagotavljanje finančnih storitev;
 - (h) nekorporativni investicijski skladi, ki obsegajo investicijske portfelje v lasti skupine udeležencev, upravljajo pa jih v glavnem druge finančne družbe. Taki skladi so institucionalne enote, ločene od finančnih družb, ki jih upravljajo;
 - (i) nekorporativne enote, v glavnem dejavne v finančnem posredništvu ter podvržene urejanju in nadzoru (večinoma se razvrščajo med institucije, ki sprejemajo vloge, razen centralne banke, med zavarovalne družbe ali pokojninske sklade),

za katere se šteje, da so neodvisne pri odločanju in neodvisne od lastnikov pri upravljanju; v ekonomskem in finančnem vedenju so podobne finančnim družbam. V tem primeru se obravnavajo kot ločene institucionalne enote. Primeri so podružnice nerezidenčnih finančnih družb.

Podsektorji finančnih družb

2.66 Sektor finančnih družb se deli na naslednje podsektorje:

- (a) centralna banka (S.121);
- (b) institucije, ki sprejemajo vloge, razen centralne banke (S.122);
- (c) skladi denarnega trga (MMF) (S.123);
- (d) investicijski skladi razen MMF (S.124);
- (e) drugi finančni posredniki razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov (S.125);
- (f) izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti (S.126);
- (g) lastne finančne institucije in posojilodajalci (S.127);
- (h) zavarovalne družbe (S.128) in
- (i) pokojninski skladi (S.129).

Združevanje podsektorjev finančnih družb

- 2.67 Denarne finančne institucije, kot jih opredeljuje ECB, so sestavljene iz vseh institucionalnih enot, vključenih v podsektorje centralna banka (S.121), institucije, ki sprejemajo vloge, razen centralne banke (S.122), in skladi denarnega trga (S.123).
- 2.68 Druge denarne finančne institucije so sestavljene iz tistih finančnih posrednikov, prek katerih se učinki monetarne politike centralne banke (S.121) prenašajo na druge subjekte gospodarstva. To so institucije, ki sprejemajo vloge, razen centralne banke (S.122), in skladi denarnega trga (S.123).
- 2.69 Finančni posredniki, ki se ukvarjajo z združevanjem tveganj, so zavarovalne družbe in pokojninski skladi. Sestavljata jih podsektorja zavarovalne družbe (S.128) in pokojninski skladi (S.129).
- 2.70 Finančne družbe, razen denarnih finančnih institucij ter zavarovalnih družb in pokojninskih skladov, sestavljajo podsektorji investicijski skladi razen skladov denarnega trga (S.124), drugi finančni posredniki, razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov (S.125), izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti (S.126) ter lastne finančne institucije in posojilodajalci (S.127).

Razčlenjevanje podsektorjev finančnih družb na finančne družbe pod javnim, nacionalnim zasebnim in tujim nadzorom

2.71 Razen podsektorja S.121 se vsak podsektor deli na:

- (a) javne finančne družbe;
- (b) nacionalne zasebne finančne družbe in
- (c) finančne družbe pod tujim nadzorom.

Merila za to delitev so enaka kakor za nefinančne družbe (glej odstavke 2.51 do 2.54).

Tabela 2.3 – Sektor finančnih družb in njegovi podsektorji

Sektorji in podsektorji			Javni	Nacionalni zasebni	Pod tujim nadzorom	
Finančne družbe			S.12			
Denarne finančne institucije (MFI)	Centralna banka		S.121			
	Druge denarne finančne institucije (OMFI)	Družbe, ki sprejemajo vloge, razen centralne banke	S.122	S.12201	S.12202	S.12203
		MMF	S.123	S.12301	S.12302	S.12303
Finančne družbe, razen MFI in ICPF	Investicijski skladi razen MMF		S.124	S.12401	S.12402	S.12403
	Drugi finančni posredniki, razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov		S.125	S.12501	S.12502	S.12503
	Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti		S.126	S.12601	S.12602	S.12603
	Lastne finančne institucije in posojilodajalci		S.127	S.12701	S.12702	S.12703
Zavarovalne družbe in pokojninski skladi (ICPF)	Zavarovalne družbe (IC)		S.128	S.12801	S.12802	S.12803
	Pokojninski skladi (PF)		S.129	S.12901	S.12902	S.12903

Centralna banka (S.121)

- 2.72 *Opredelitev:* podsektor centralna banka (S.121) sestavljajo vse finančne družbe in neprave družbe, katerih glavna funkcija je izdajanje denarja, vzdrževanje notranje in zunanje vrednosti denarja in posedovanje celote ali dela mednarodnih rezerv države.
- 2.73 V podsektor S.121 se razvrščajo naslednji finančni posredniki:
- (a) nacionalna centralna banka, tudi kadar je del evropskega sistema centralnih bank;
 - (b) centralne denarne agencije javnega izvora (npr. agencije, ki upravljajo devize ali izdajajo denar), ki vodijo celoto računov in so v odnosu do centralne države neodvisne pri sprejemanju odločitev. Kadar se te dejavnosti večinoma izvajajo v enotah centralne države ali znotraj centralne banke, ločene institucionalne enote ne obstajajo.
- 2.74 Podsektor S.121 razen centralne banke ne zajema agencij in organov, ki uravnavajo ali nadzirajo finančne družbe ali finančne trge. Razvrščajo se v podsektor S.126.

Institucije, ki sprejemajo vloge, razen centralne banke (S.122)

- 2.75 *Opredelitev:* **podsektor** institucije, ki sprejemajo vloge, razen centralne banke (S.122), vključuje vse finančne družbe in neprave družbe, razen tistih, ki se razvrščajo v podsektorja centralna banka in skladi denarnega trga, ki se v glavnem ukvarjajo s finančnim posredništvom in poslujejo tako, da od institucionalnih enot, torej **ne samo od denarnih finančnih institucij**, sprejemajo vloge **in/ali zelo podobne nadomestke** za vloge in za svoj račun dajejo posojila in/ali investirajo v vrednostne papirje.
- 2.76 Institucij, ki sprejemajo vloge, razen centralne banke, ni mogoče označiti preprosto kot „banke“, ker so lahko med njimi finančne družbe, ki sebe ne imenujejo banke, in finančne družbe, ki se v nekaterih državah ne smejo tako imenovati, nekatere finančne družbe, ki se imenujejo banke, pa mogoče niso institucije, ki sprejemajo vloge. V podsektor S.122 se razvrščajo naslednji finančni posredniki:
- (a) komercialne banke, „univerzalne“ banke in „vsenamenske“ banke;
 - (b) hranilnice (vključno z vzajemnimi hranilnicami in hranilnicami ter posojilnimi združenji);
 - (c) poštne žiro institucije, poštne banke, žiro banke;
 - (d) podeželske kreditne banke, kmečke kreditne banke;

- (e) združne kreditne banke, kreditne zadruge;
 - (f) specializirane banke (npr. trgovske banke, emisijske hiše, zasebne banke) in
 - (g) institucije za izdajo elektronskega denarja, ki se v glavnem ukvarjajo s finančnim posredništvom.
- 2.77 V podsektor S.122 se razvrstijo tudi spodaj navedeni finančni posredniki, če prejemajo vračljiva sredstva od javnosti v obliki vlog ali v drugih oblikah, kot je neprekinjeno izdajanje dolgoročnih dolžniških vrednostnih papirjev:
- (a) družbe, ki dajejo hipotekarna posojila (vključno s stanovanjskimi zadrugami, hipotekarnimi bankami in hipotekarnimi kreditnimi institucijami);
 - (b) komunalne kreditne institucije.
- V nasprotnem primeru se razvrstijo v podsektor S.124.
- 2.78 Podsektor S.122 ne zajema:
- (a) uprav podjetij, ki nadzirajo in upravljajo druge enote skupine, v glavnem sestavljene iz institucij, ki sprejemajo vloge, razen centralne banke, same pa niso institucije, ki sprejemajo vloge. Te uprave podjetij se razvrščajo v podsektor S.126;
 - (b) nepridobitnih institucij, ki so priznane kot neodvisne pravne osebe in opravljajo storitve za institucije, ki sprejemajo vloge, a se ne ukvarjajo s finančnim posredovanjem. Razvrščajo se v podsektor S.126, in
 - (c) institucij za izdajo elektronskega denarja, ki se ne ukvarjajo v glavnem s finančnim posredništvom.

Skladi denarnega trga (S.123)

- 2.79 *Opredelitev:* podsektor skladi denarnega trga (S.123) sestavljajo vse finančne družbe in nepravne družbe (razen tistih, ki se razvrščajo v podsektorja centralna banka in kreditne institucije), ki se v glavnem ukvarjajo s finančnim posredovanjem. Poslujejo tako, da izdajajo delnice ali enote investicijskih skladov kot zelo podoben nadomestek za vloge od institucionalnih ent in za lastni račun investirajo v glavnem v delnice/enote skladov denarnega trga, kratkoročne dolžniške vrednostne papirje in/ali vloge.
- 2.80 V podsektor S.123 se razvrščajo naslednji finančni posredniki: investicijski skladi, vključno z naložbenimi skladi, vzajemnimi naložbenimi skladi in drugimi kolektivnimi investicijskimi shemami, katerih delnice ali enote so zelo podobni nadomestki za vloge.
- 2.81 Podsektor S.123 ne vključuje:
- (a) uprav podjetij, ki nadzirajo in upravljajo skupino, sestavljeno v glavnem iz skladov denarnega trga, same pa niso ti skladi. Razvrščajo se v podsektor S.126;
 - (b) nepridobitnih institucij, priznanih kot neodvisne pravne osebe, ki opravljajo storitve za sklade denarnega trga, a se ne ukvarjajo s finančnim posredovanjem. Razvrščajo se v podsektor S.126.

Investicijski skladi razen skladov denarnega trga (S.124)

- 2.82 *Opredelitev:* podsektor investicijski skladi razen skladov denarnega trga (S.124) sestavljajo vsi kolektivni investicijski sistemi (razen tistih, ki se razvrščajo v podsektor skladi denarnega trga), ki se v glavnem ukvarjajo s finančnim posredovanjem. Poslujejo tako, da izdajajo delnice ali enote investicijskih skladov, ki niso zelo podoben nadomestek za vloge, in za lastni račun investirajo v glavnem v finančna sredstva, ki niso kratkoročna finančna sredstva, in v nefinančna sredstva (običajno nepremičnine).
- 2.83 Investicijski skladi razen skladov denarnega trga zajemajo naložbene sklade, vzajemne naložbene sklade in druge kolektivne naložbene sisteme, katerih delnice ali enote investicijskih skladov se ne štejejo za zelo podobne nadomestke za vloge.
- 2.84 V podsektor S.124 se razvrščajo naslednji finančni posredniki:
- (a) odprti investicijski skladi, katerih delnice ali enote investicijskih skladov se na zahtevo imetnikov ponovno odkupijo ali izplačajo neposredno ali posredno iz sredstev sklada/podjetja;
 - (b) zaprti investicijski skladi s stalnim delniškim kapitalom, pri katerih morajo investitorji, ki pristopajo k skladu ali ga zapuščajo, kupiti ali prodati obstoječe delnice;
 - (c) nepremičninski investicijski skladi;

- (d) investicijski skladi, ki vlagajo v druge sklade („skladi skladov“);
- (e) hedge skladi, ki pokrivajo različne kolektivne naložbene sisteme in vključujejo visoke minimalne naložbe, majhno regulacijo in širok razpon investicijskih strategij.

2.85 Podsektor S.124 ne vključuje:

- a) pokojninskih skladov, ki so del podsektorja pokojninski skladi;
- b) državnih skladov za posebne namene, imenovanih državni premoženjski skladi. Državni sklad za posebne namene se razvršča med lastne finančne institucije, če se razvršča kot finančna družba. Razvrščanje „državnega sklada za posebne namene“ kot dela sektorja država ali kot dela sektorja finančne družbe se določi v skladu z merili glede državnih enot za posebne namene iz odstavka 2.27;
- c) uprav podjetij, ki nadzirajo in upravljajo skupino, sestavljeno v glavnem iz investicijskih skladov razen skladov denarnega trga, ki pa same niso investicijski skladi. Razvrščajo se v podsektor S.126;
- d) nepridobitnih institucij, priznanih kot neodvisne pravne osebe, ki opravljajo storitve za investicijske sklade razen skladov denarnega trga, a se ne ukvarjajo s finančnim posredovanjem. Razvrščajo se v podsektor S.126.

Drugi finančni posredniki razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov (S.125)

- 2.86 *Opređelitev:* podsektor drugi finančni posredniki razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov (S.125) sestavljajo vse finančne družbe in neprave družbe, ki se v glavnem ukvarjajo s finančnim posredovanjem, tako da od institucionalnih enot prevzemajo obveznosti v oblikah, ki niso gotovina, vloge ali delnice investicijskih skladov ali povezane s shemami zavarovanja ter pokojninskimi in standardiziranimi jamstvenimi shemami.
- 2.87 Podsektor S.125 zajema finančne posrednike, ki se v glavnem ukvarjajo z dolgoročnim financiranjem. V večini primerov se ta podsektor zaradi te prevladujoče dospelosti razlikuje od OMFI podsektorjev (S.122 in S.123). Na podlagi neobstojećih obveznosti v obliki delnic investicijskih skladov, ki niso zelo podobni nadomestki za vloge ali sheme zavarovanja, pokojninske sheme in standardizirane garancijske sheme, se lahko določi meja s podsektorji investicijskih skladov razen skladov denarnega trga (S.124), zavarovalnih družb (S.128) in pokojninskih skladov (S.129).
- 2.88 Podsektor drugi finančni posredniki razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov (S.125) se dalje razdeli na podsektorje, sestavljene iz družb, ki se ukvarjajo s prenosom finančnih sredstev in opravljajo posle listinjenja (FVC), posrednikov z vrednostnimi papirji in izvedenimi finančnimi instrumenti, finančnih družb, ki se ukvarjajo s posojanjem, in specializiranih finančnih družb. To je prikazano v tabeli 2.4.

Tabela 2.4 – Podsektor drugi finančni posredniki razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov (S.125) ter njegova razčlenitev

<p><i>Drugi finančni posredniki razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov</i></p> <p>Družbe, ki se ukvarjajo s prenosom finančnih sredstev in opravljajo posle listinjenja (FVC);</p> <p>posredniki z vrednostnimi papirji in izvedenimi finančnimi instrumenti;</p> <p>finančne družbe, ki se ukvarjajo s posojanjem, in</p> <p>specializirane finančne družbe.</p>

- 2.89 Podsektor S.125 ne zajema nepridobitnih institucij, priznanih kot neodvisne pravne osebe, ki opravljajo storitve za druge finančne posrednike, same pa se ne ukvarjajo s finančnim posredovanjem. Razvrščajo se v podsektor S.126.

Družbe, ki se ukvarjajo s prenosom finančnih sredstev in opravljajo posle listinjenja (FVC)

- 2.90 *Opređelitev:* družbe, ki se ukvarjajo s prenosom finančnih sredstev in opravljajo posle listinjenja (FVC), so podjetja, ki izvajajo posle listinjenja. FVC, ki ustrezajo merilom institucionalne enote, se razvrščajo v S.125, v nasprotnem primeru pa se obravnavajo kot del matične družbe.

Posredniki z vrednostnimi papirji in izvedenimi finančnimi instrumenti, finančne družbe, ki se ukvarjajo s posojanjem, in specializirane finančne družbe

- 2.91 Posredniki z vrednostnimi papirji in izvedenimi finančnimi instrumenti so finančni posredniki za lasten račun.

- 2.92 Finančne družbe, ki se ukvarjajo s posojanjem, vključujejo na primer finančne posrednike, ki se ukvarjajo:
- (a) s finančnim najemom;
 - (b) z nakupi s pridržanim lastništvom in ponujanjem osebnih ali poslovnih kreditov ali
 - (c) s faktoringom.
- 2.93 Specializirane finančne družbe so finančni posredniki, na primer:
- (a) družbe, ki upravljajo sklade tveganega kapitala in razvojne sklade;
 - (b) finančne družbe za izvoz/uvoz ali
 - (c) finančni posredniki, ki pridobivajo vloge in/ali zelo podobne nadomestke za vloge ali prevzemajo posojila samo za denarne finančne institucije; med te finančne posrednike spadajo tudi klirinške hiše centralnih nasprotnih strank (CCP), ki izvajajo pogodbe o ponovnem nakupu med monetarnimi finančnimi institucijami.
- 2.94 Sedeži podjetij, ki nadzirajo in upravljajo skupino hčerinskih družb, ki se v glavnem ukvarjajo s finančnim posredništvom in/ali pomožnimi finančnimi dejavnostmi, so razvrščeni v podsektor S.126.

Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti (S.126)

- 2.95 *Opredelitev:* podsektor izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti (S.126) sestavljajo vse finančne družbe in neprave družbe, ki se v glavnem ukvarjajo z dejavnostmi, tesno povezanimi s finančnim posredništvom, same pa niso finančni posredniki.
- 2.96 V podsektor S.126 se uvrščajo naslednje finančne družbe in neprave družbe:
- (a) zavarovalni posredniki, upravitelji pri reševanju in havarijah, zavarovalni in pokojninski svetovalci itd.;
 - (b) posredniki pri posojilih in vrednostnih papirjih, svetovalci pri naložbah itd.;
 - (c) družbe, ki upravljajo izdajanje vrednostnih papirjev;
 - (d) družbe, katerih glavna dejavnost je jamčenje za menice in podobne instrumente z indosamenti;
 - (e) družbe, ki pripravljajo izvedene finančne instrumente in instrumente za zavarovanje pred tveganji, kot so zamenjave, opcije in standardizirani terminski posli (brez izdajanja teh instrumentov);
 - (f) družbe, ki zagotavljajo infrastrukturo za finančne trge;
 - (g) centralni nadzorni organi finančnih posrednikov in finančnih trgov, kadar so ločene institucionalne enote;
 - (h) upravljavci pokojninskih skladov, vzajemnih skladov itd.;
 - (i) družbe, ki upravljajo borze vrednostnih papirjev in zavarovalne borze;
 - (j) nepridobitne institucije, priznane kot neodvisne pravne osebe, ki opravljajo storitve za finančne družbe, vendar se ne ukvarjajo s finančnim posredništvom (glej točko (d) odstavka 2.46);
 - (k) plačilne institucije (olajšujejo plačila med kupcem in prodajalcem).
- 2.97 Podsektor S.126 prav tako vključuje uprave podjetij, katerih hčerinske družbe so vse ali večinoma finančne družbe.

Lastne finančne institucije in posojilodajalci (S.127)

- 2.98 *Opredelitev:* podsektor lastne finančne institucije in posojilodajalci (S.127) sestavljajo vse finančne družbe in neprave družbe, ki se ne ukvarjajo s finančnim posredovanjem ali opravljanjem pomožnih finančnih storitev in v katerih se večina transakcij z njihovimi sredstvi ali obveznostmi ne izvaja na odprtih trgih.
- 2.99 V podsektor S.127 se uvrščajo zlasti naslednje finančne družbe in neprave družbe:
- (a) enote kot pravne osebe, npr. skladi, posestva, računi agencij ali družbe s poštnim nabiralnikom;
 - (b) holdingi, ki so lastniki upravljalnega deleža lastniškega kapitala skupine hčerinskih družb in katerih glavna dejavnost je lastništvo skupine brez zagotavljanja drugih storitev podjetjem, v katerih imajo lastniški kapital, kar pomeni, da ne upravljajo ali nadzirajo drugih enot; enote, ki nudijo finančne storitve izključno z lastnimi sredstvi ali sponzorskimi

sredstvi za različne stranke in ki nase prevzemajo finančno tveganje neplačila dolžnikov. Primeri so posojilodajalci, družbe, ki se ukvarjajo s posojanjem študentom ali za zunanjo trgovino iz sredstev, pridobljenih od sponzorjev, kot sta državna enota ali nepridobitna institucija, in zastavljalnice, ki se v glavnem ukvarjajo s posojanjem;

- (c) državni skladi za posebne namene, ki se običajno imenujejo državni premoženjski skladi, če se razvrstijo kot finančne družbe.

Zavarovalne družbe (S.128)

2.100 *Opredelitev*: podsektor zavarovalne družbe (S.128) sestavljajo vse finančne družbe in neprave družbe, ki se v glavnem ukvarjajo s finančnim posredništvom kot posledica združevanja tveganj v glavnem v obliki neposrednega zavarovanja ali pozavarovanja (glej odstavek 2.59).

2.101 Zavarovalne družbe zagotavljajo naslednje storitve:

- (a) življenjsko in neživljenjsko zavarovanje za posamezne enote ali skupine enot;
(b) pozavarovanje za druge zavarovalne družbe.

2.102 Storitve družb neživljenjskega zavarovanja se lahko zagotavljajo v obliki:

- (a) zavarovanja pred ognjem (npr. poslovne in zasebne lastnine);
(b) zavarovanja pred odgovornostjo (nezgode);
(c) zavarovanja motornih koles (lastna škoda ali odgovornost tretje osebe);
(d) zavarovanja pomorstva, letalstva in transporta (vključno z energetskimi tveganji);
(e) nezgodnega in zdravstvenega zavarovanja ali
(f) finančnega zavarovanja (nudenje jamstev ali poroštva).

Finančne zavarovalne ali kreditne zavarovalne družbe, imenovane tudi jamstvene banke, zagotavljajo jamstva ali poroštvo v podporo listinjenja in drugih kreditnih izdelkov.

2.103 Zavarovalne družbe so v glavnem registrirani ali vzajemni subjekti. Registrirani subjekti so v lasti delničarjev in veliko jih kotira na borzah. Vzajemni pa so v lasti zavarovancev in vračajo dobičke zavarovancem „z dobički“ ali „udeležbo“ prek dividend ali bonusov. „Lastne“ zavarovalnice so običajno v lasti nefinančnih družb in večinoma zavarujejo tveganje svojih delničarjev.

Polje 2.1 – Vrste zavarovanja

Vrsta zavarovanja		Sektor/Podsektor
Neposredno zavarovanje	Življenjsko zavarovanje Zavarovanec redno ali izredno plačuje zavarovalcu, v zameno pa mu zavarovalec jamči dogovorjeno vsoto ali rento na določen datum ali prej.	Zavarovalne družbe
	Neživljenjsko zavarovanje Zavarovanje za kritje tveganj, kot so nezgode, bolezen, požar, kredit itd.	Zavarovalne družbe
Pozavarovanje	Zavarovanje, ki ga kupi zavarovalec, da se zaščiti pred nepričakovano velikim številom zahtevkov ali zelo velikimi zahtevki.	Zavarovalne družbe
Socialno zavarovanje	Socialna varnost Udeležence država zavezuje, da se zavarujejo pred določenimi socialnimi tveganji.	Pokojnine socialne varnosti Druga socialna varnost
	Socialno zavarovanje v zvezi z zaposlitvijo, ki ni socialna varnost Delodajalci lahko določijo, da je pogoj za zaposlitev, da se zaposleni zavarujejo pred določenimi socialnimi tveganji.	Pokojnine v zvezi z zaposlitvijo Drugo socialno zavarovanje v zvezi z zaposlitvijo

2.104 Podsektor S.128 ne vključuje:

- (a) institucionalnih enot, ki izpolnjujejo obe merili iz odstavka 2.117. Razvrščajo se v podsektor S.1314;
- (b) uprav podjetij, ki nadzirajo in upravljajo skupino, ki jo v glavnem sestavljajo zavarovalne družbe, same pa niso zavarovalne družbe. Razvrščajo se v podsektor S.126;
- (c) nepridobitnih institucij, priznanih kot neodvisne pravne osebe, ki opravljajo storitve za zavarovalne družbe, a se ne ukvarjajo s finančnim posredovanjem. Razvrščajo se v podsektor S.126.

Pokojninski skladi (S.129)

2.105 *Opredelitev:* podsektor pokojninski skladi (S.129) sestavljajo vse finančne družbe in neprave družbe, ki se v glavnem ukvarjajo s finančnim posredništvom kot posledica združevanja socialnih tveganj in potreb zavarovancev (socialno zavarovanje). Pokojninski skladi podobno kot sistemi socialnega zavarovanja zagotavljajo dohodek po upokojitvi in pogosto pokojnine za smrt in invalidnost.

2.106 Podsektor S.129 sestavljajo samo tisti pokojninski skladi socialnega zavarovanja, ki so institucionalne enote, ločene od vseh enot, ki jih ustvarijo. Taki avtonomni skladi so neodvisni pri sprejemanju odločitev in vodijo celoto računov. Neavtonomni pokojninski skladi niso institucionalne enote in ostanejo del institucionalne enote, ki jih ustanovi.

2.107 Primeri udeležencev v shemah pokojninskega zavarovanja so zaposleni v enem podjetju ali skupini podjetij, zaposleni v podružnicah ali dejavnosti in osebe z enakim poklicem. Prejemki, vključeni v zavarovalno pogodbo, se lahko:

- (a) izplačajo vdovi (vdovcu) in otrokom po smrti zavarovanca;
- (b) izplačajo po upokojitvi ali
- (c) izplačajo po nastopu invalidnosti.

2.108 V nekaterih državah se lahko vse te vrste tveganj zavarujejo pri zavarovalnih družbah za življenjsko zavarovanje in prek pokojninskih skladov. V drugih državah pa se zahteva, da se nekatere skupine tveganj zavarujejo samo prek družb za življenjsko zavarovanje. V nasprotju z družbami za življenjsko zavarovanje so pokojninski skladi z zakonom omejeni na posebne skupine zaposlenih in samozaposlenih.

2.109 Sheme pokojninskega zavarovanja lahko organizirajo delodajalci ali država. Lahko jih organizirajo tudi zavarovalne družbe v imenu delodajalcev; lahko pa se ustanovijo ločene institucionalne enote za razpolaganje z uporabljenimi sredstvi in njihovo upravljanje, da se izpolnijo pokojninske pravice in razdelijo pokojnine.

2.110 Podsektor S.129 ne vključuje:

- (a) institucionalnih enot, ki izpolnjujejo obe merili iz odstavka 2.117. Razvrščajo se v podsektor S.1314;
- (b) uprav podjetij, ki nadzirajo in upravljajo skupino, ki jo v glavnem sestavljajo pokojninski skladi, same pa niso pokojninski skladi. Razvrščajo se v podsektor S.126;
- (c) nepridobitnih institucij, priznanih kot neodvisne pravne osebe, ki opravljajo storitve za pokojninske sklade, a se ne ukvarjajo s finančnim posredovanjem. Razvrščajo se v podsektor S.126.

Država (S.13)

2.111 *Opredelitev:* sektor država (S.13) sestavljajo institucionalne enote, ki so netržni proizvajalci, katerih proizvodnja je namenjena individualni in kolektivni potrošnji in se financirajo z obveznimi plačili enot, ki pripadajo drugim sektorjem, in institucionalne enote, ki se v glavnem ukvarjajo s preraždeljevanjem nacionalnega dohodka in premoženja.

2.112 V sektor S.13 so vključene na primer naslednje institucionalne enote:

- (a) enote države, ustanovljene v skladu s pravnim postopkom, da izvajajo sodno pristojnost nad drugimi enotami na ekonomskem ozemlju ter upravljajo in financirajo skupino dejavnosti, v glavnem za zagotavljanje netržnega blaga in storitev, namenjenih za dobrobit skupnosti;
- (b) družba ali neprava družba, ki je državna enota, če je njena proizvodnja v glavnem netržna in jo nadzira državna enota;
- (c) nepridobitne institucije, priznane kot neodvisne pravne osebe, ki so netržne proizvajalke pod nadzorom države;
- (d) avtonomni pokojninski skladi, kadar so prispevki pravna obveznost in kadar država upravlja sredstva glede določanja ali odobritve prispevkov in prejemkov.

2.113 Sektor država sestavljajo štiri podsektorji:

- (a) centralna država (razen skladov socialne varnosti) (S.1311);
- (b) regionalna država (razen skladov socialne varnosti) (S.1312);
- (c) lokalna država (razen skladov socialne varnosti) (S.1313);
- (d) skladi socialne varnosti (S.1314).

Centralna država (razen skladov socialne varnosti) (S.1311)

2.114 *Opredelitev:* ta podsektor vključuje vse upravne organe države in druge centralne agencije, ki so običajno pristojni na celotnem ekonomskem ozemlju, razen uprave skladov socialne varnosti.

V podsektor S.1311 so vključene tiste nepridobitne institucije, ki jih nadzira centralna država in so pristojne na celotnem ekonomskem ozemlju.

Organizacije za tržno reguliranje, ki izključno ali pretežno razdeljujejo subvencije, se razvrščajo v S.1311. Tiste organizacije, ki se izključno ali pretežno ukvarjajo s kupovanjem, razpolaganjem in prodajo kmetijskih ali prehranskih proizvodov, so razvrščene v S.11.

Regionalna država (razen skladov socialne varnosti) (S.1312)

2.115 *Opredelitev:* ta podsektor sestavljajo tiste vrste javne uprave, ki so ločene institucionalne enote in izvajajo nekatere funkcije upravljanja, razen uprave skladov socialne varnosti, na ravni, ki je pod ravno centralne države in nad ravno državnih institucionalnih enot na lokalni ravni.

V podsektor S.1312 so vključene tiste nepridobitne institucije, ki jih nadzirajo enote regionalne države in so pristojne na ekonomskih ozemljih teh enot.

Lokalna država (razen skladov socialne varnosti) (S.1313)

2.116 *Opredelitev:* ta podsektor vključuje tiste enote javne uprave, ki so pristojne le na lokalnem delu ekonomskega ozemlja, razen lokalnih agencij skladov socialne varnosti.

V podsektor S.1313 so vključene tiste nepridobitne institucije, ki jih nadzirajo lokalne države in so pristojne samo na ekonomskih ozemljih lokalnih držav.

Skladi socialne varnosti (S.1314)

2.117 *Opredelitev:* podsektor skladi socialne varnosti vključuje centralne, regionalne in lokalne institucionalne enote, katerih glavna dejavnost je zagotavljanje socialnih prejemkov in ki izpolnjujejo obe naslednji merili:

- (a) nekatere skupine prebivalstva so na podlagi zakona ali predpisa dolžne sodelovati v sistemu ali plačevati prispevke in
- (b) država je pristojna za upravljanje institucij glede določanja ali odobritve prispevkov in prejemkov neodvisno od svoje vloge nadzornika ali delodajalca.

Med vrednostjo prispevka, ki ga posameznik plača, in tveganjem, ki mu je izpostavljen, običajno ni neposredne povezave.

Gospodinjstva (S.14)

2.118 *Opredelitev:* sektor gospodinjstva (S.14) sestavljajo posamezniki ali skupine posameznikov kot potrošniki in kot podjetniki, ki proizvajajo tržno blago ter nefinančne in finančne storitve (tržni proizvajalci), če blaga in storitev ne proizvajajo ločeni subjekti, ki se obravnavajo kot neprave družbe. Vključeni so tudi posamezniki ali skupine posameznikov proizvajalcev blaga in nefinančnih storitev za izključno lastno končno porabo.

Gospodinjstva kot potrošniki so lahko opredeljena kot majhne skupine oseb, ki so skupaj nastanjene, združujejo svoje dohodke in premoženje ter skupaj trošijo nekatere vrste blaga in storitev, v glavnem stanovanjske storitve in hrano.

Glavni viri gospodinjstev so naslednji:

- (a) sredstva za zaposlene;

- (b) dohodek od lastnine;
- (c) transferji iz drugih sektorjev;
- (d) prejemki od odtujitve tržnih proizvodov in
- (e) pripisani prejemki iz proizvodnje proizvodov za lastno končno potrošnjo.

2.119 V sektor gospodinjstva so vključeni:

- (a) posamezniki ali skupine posameznikov, katerih glavna funkcija je potrošnja;
- (b) osebe, ki imajo stalno prebivališče v institucijah z malo ali brez neodvisnosti pri ukrepanju ali sprejemanju odločitev v gospodarskih zadevah (npr. člani verskih redov, ki živijo v samostanih, pacienti, ki so dlje časa v bolnišnicah, zaporniki, ki služijo dolge kazni, ostareli, ki imajo stalno prebivališče v domu za ostarele). Ti ljudje se obravnavajo kot ena institucionalna enota: eno gospodinjstvo;
- (c) posamezniki ali skupine posameznikov, katerih glavna funkcija je potrošnja in ki proizvajajo blago in nefinančne storitve izključno za lastno končno porabo; v sistem sta vključeni le dve kategoriji storitev, proizvedenih za lastno končno potrošnjo: stanovanjske storitve za lastne potrebe in gospodinjske storitve, ki jih proizvedejo plačani zaposleni;
- (d) individualni lastniki in partnerska podjetja brez pravnega statusa, razen tistih, ki se obravnavajo kot nepravne družbe, ki so tržni proizvajalci, ter
- (e) nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva, brez neodvisnega pravnega statusa in tiste z neodvisnim pravnim statusom, ki pa so manj pomembne.

2.120 V ESR 2010 se sektor gospodinjstva deli na naslednje podsektorje:

- (a) delodajalci (S.141) in samozaposleni brez zaposlenih(S.142);
- (b) zaposleni (S.143);
- (c) prejemniki dohodka od lastnine (S.1441);
- (d) prejemniki pokojnin (S.1442);
- (e) prejemniki drugih transferjev (S.1443).

2.121 Gospodinjstva se po podsektorjih razporejajo glede na kategorijo največjega dohodka (dohodek delodajalca, sredstva za zaposlene itd.) gospodinjstva kot celote. Če gospodinjstvo prejema več kot en dohodek iste kategorije, se pri razvrstitvi gospodinjstva upošteva celoten dohodek vsake kategorije.

Delodajalci in samozaposleni brez zaposlenih (S.141 in S.142)

2.122 *Opredelitev:* podsektor „delodajalci in samozaposleni brez zaposlenih“ sestavlja skupina gospodinjstev, katerih najpomembnejši vir dohodka gospodinjstva kot celote so (raznovrstni) dohodki (B.3), ki jih dobivajo lastniki nekorporativnih podjetij gospodinjstev, s plačanimi zaposlenimi ali brez njih, od svoje dejavnosti proizvodnje tržnega blaga in storitev, tudi če ta vir ne presega polovice celotnega dohodka gospodinjstva.

Zaposleni (S.143)

2.123 *Opredelitev:* podsektor zaposleni sestavlja skupina gospodinjstev, katerih najpomembnejši vir dohodka za gospodinjstvo kot celoto so sredstva za zaposlene (D.1).

Prejemniki dohodkov od lastnine (S.1441)

2.124 *Opredelitev:* podsektor prejemniki dohodkov od lastnine sestavlja skupina gospodinjstev, katerih najpomembnejši vir dohodka gospodinjstva kot celote so dohodki od lastnine (D.4).

Prejemniki pokojnin (S.1442)

2.125 *Opredelitev:* podsektor prejemniki pokojnin sestavlja skupina gospodinjstev, katerih najpomembnejši vir dohodka za gospodinjstvo kot celoto so pokojnine.

Pokojninska gospodinjstva so gospodinjstva, katerih najpomembnejši vir dohodkov so starostne ali druge pokojnine, vključno s pokojninami od prejšnjih delodajalcev.

Prejemniki drugih transferjev (S.1443)

2.126 *Opredelitev:* podsektor prejemniki drugih transferjev sestavlja skupina gospodinjstev, katerih najpomembnejši vir dohodka za gospodinjstvo kot celoto so drugi tekoči transferji.

Drugi tekoči transferji so vsi tekoči transferji, razen dohodkov od lastnine, pokojnin in dohodkov oseb, ki imajo stalno prebivališče v institucijah.

2.127 Če informacije o sorazmernih prispevkih vira dohodka gospodinjstva kot celote za razvrščanje po sektorjih niso na voljo, se za razvrstitev uporabi dohodek referenčne osebe. Referenčna oseba gospodinjstva je oseba z najvišjim dohodkom. Če ta podatek ni na voljo, se za razvrstitev gospodinjstva v podsektor uporabi podatek o dohodku osebe, ki trdi, da je referenčna oseba.

2.128 Za razvrščanje gospodinjstev v podsektorje se lahko uporabijo druga merila, npr. razčlenitev gospodinjstev kot podjetnikov po dejavnosti: kmetijska gospodinjstva in nekmetijska gospodinjstva.

Nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva (S.15)

2.129 *Opredelitev:* sektor nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva (NPISG) (S.15), sestavljajo nepridobitne institucije, ki so ločene pravne osebe in opravljajo storitve za gospodinjstva ter so zasebni netržni proizvajalci. Njihovi glavni viri so prostovoljni prispevki gospodinjstev kot potrošnikov v denarju ali naravi, plačila države in dohodki od lastnine.

2.130 Kadar take institucije niso zelo pomembne, se ne vključijo v sektor NPISG, temveč v sektor gospodinjstev (S.14), saj se njihove transakcije ne razlikujejo od enot v navedenem sektorju. Netržne NPISG pod nadzorom države so razvrščene v sektor država (S.13).

V sektor NPISG so vključene naslednje glavne vrste NPISG, ki gospodinjstvom zagotavljajo netržno blago in storitve:

- (a) sindikati, strokovna in znanstvena združenja, združenja potrošnikov, politične stranke, cerkvene in verske skupnosti (vključno s tistimi, ki jih država financira, vendar ne nadzira) ter družabni, kulturni, rekreacijski in športni klubi ter
- (b) dobrodne ustanove, socialne ustanove in organizacije za nudenje pomoči, ki jih s prostovoljnimi transferji v denarju ali naravi financirajo druge institucionalne enote.

V sektor S.15 so vključene tudi dobrodne ustanove, socialne ustanove ali organizacije za nudenje pomoči, ki opravljajo storitve za nerezidenčne enote, niso pa vključeni subjekti, če članstvo v njih daje pravico do vnaprej določenega blaga in storitev.

Tujina (S.2)

2.131 *Opredelitev:* sektor tujina (S.2) je skupina enot brez značilnih funkcij in značilnih virov; sestavljajo jo nerezidenčne enote, če se ukvarjajo s transakcijami z rezidenčnimi institucionalnimi enotami ali imajo druge gospodarske povezave z rezidenčnimi enotami. Računi tujine zagotavljajo celoten pregled nad gospodarskimi povezavami med nacionalnim gospodarstvom in tujino. Vključene so institucije EU in mednarodne organizacije.

2.132 Za sektor tujina ni treba voditi celote računov, vendar je primerno tujino obravnavati kot sektor. Sektorji se oblikujejo z razdruževanjem celotnega gospodarstva v bolj homogene skupine rezidenčnih institucionalnih enot, ki so si podobne v gospodarskem vedenju, ciljih in funkcijah. Za sektor tujina to ne velja: za ta sektor se zajemajo transakcije in drugi tokovi nefinančnih in finančnih družb, nepridobitnih institucij, gospodinjstev in države z nerezidenčnimi institucionalnimi enotami ter druge gospodarske povezave med rezidenti in nerezidenti, npr. terjatve rezidentov do nerezidentov.

2.133 V računih tujine so zajete le transakcije med rezidenčnimi institucionalnimi enotami in nerezidenčnimi enotami, pri čemer veljajo naslednje izjeme:

- (a) transportne storitve (do meje izvozne države), ki jih opravijo rezidenčne enote v zvezi z uvozom blaga, so v računih tujine prikazane z uvozom fob, čeprav so te storitve proizvedle rezidenčne enote;
- (b) transakcije s tujimi sredstvi med rezidenti, ki pripadajo različnim sektorjem v domačem gospodarstvu, so prikazane v podrobnih finančnih računih za tujino. Te transakcije ne vplivajo na finančni položaj države nasproti tujini; vplivajo pa na finančno povezavo med posameznimi sektorji in tujino;
- (c) transakcije z obveznostmi države med nerezidenti, ki pripadajo različnim geografskim območjem, so prikazane v geografski razčlenitvi računov tujine. Čeprav te transakcije ne vplivajo na celoto obveznosti države do tujine, vplivajo na njene obveznosti do posameznih delov tujine.

2.134 Sektor tujina (S.2) se deli na:

(a) države članice ter institucije in organe Evropske unije (S.21):

1. države članice Evropske unije (S.211);
2. institucije in organe Evropske unije (S.212);

(b) države nečlanice in mednarodne organizacije, ki niso rezidenti EU (S.22).

Sektorska klasifikacija proizvodnih enot po glavnih standardnih pravnih oblikah lastništva

2.135 V spodnji preglednici in v odstavkih od 2.31 do 2.44 so povzeta načela, po katerih se proizvodne enote razvrščajo v sektorje, pri čemer so uporabljeni standardni termini za opisovanje glavnih vrst institucij.

2.136 Zasebne in javne družbe, ki so tržne proizvajalke, se razvrščajo na naslednji način:

- (a) tiste, ki so v glavnem dejavne v proizvodnji blaga in nefinančnih storitev: v sektor S.11 (nefinančne družbe);
- (b) tiste, ki se v glavnem ukvarjajo s finančnim posredništvom in pomožnimi finančnimi dejavnostmi: v sektor S.12 (finančne družbe).

2.137 Zadruga in partnerska podjetja, ki so priznani kot neodvisne pravne osebe in so tržni proizvajalci, se razvrščajo na naslednji način:

- (a) tisti, ki so v glavnem dejavni v proizvodnji blaga in nefinančnih storitev: v sektor S.11 (nefinančne družbe);
- (b) tisti, ki se v glavnem ukvarjajo s finančnim posredništvom in pomožnimi finančnimi dejavnostmi: v sektor S.12 (finančne družbe).

2.138 Javni proizvajalci, ki so na podlagi posebne zakonodaje priznani kot neodvisne pravne osebe in so tržni proizvajalci, se razvrščajo na naslednji način:

- (a) tisti, ki so v glavnem dejavni v proizvodnji blaga in nefinančnih storitev: v sektor S.11 (nefinančne družbe);
- (b) tisti, ki se v glavnem ukvarjajo s finančnim posredništvom in pomožnimi finančnimi dejavnostmi: v sektor S.12 (finančne družbe).

2.139 Javni proizvajalci, ki niso priznani kot neodvisne pravne osebe in so tržni proizvajalci, se razvrščajo na naslednji način:

- (a) če so nepravne družbe:
 1. tisti, ki so v glavnem dejavni v proizvodnji blaga in nefinančnih storitev: v sektor S.11 (nefinančne družbe);
 2. tisti, ki se v glavnem ukvarjajo s finančnim posredništvom in pomožnimi finančnimi dejavnostmi: v sektor S.12 (finančne družbe);
- (b) če niso nepravne družbe: v sektor S.13 (država), ker ostajajo sestavni del enot, ki jih nadzirajo.

2.140 Neprihoditne institucije (združenja in ustanove), ki so priznane kot neodvisne pravne osebe, se razvrščajo na naslednji način:

- (a) tiste, ki so tržni proizvajalci in se v glavnem ukvarjajo s proizvodnjo blaga in nefinančnih storitev: v sektor S.11 (nefinančne družbe);
- (b) tiste, ki se v glavnem ukvarjajo s finančnim posredništvom in pomožnimi finančnimi dejavnostmi: v sektor S.12 (finančne družbe);
- (c) tiste, ki so netržne proizvajalke:
 1. v sektor S.13 (država), če so javne proizvajalke pod nadzorom države;
 2. v sektor S.15 (neprihoditne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva), če so zasebne proizvajalke.

2.141 Individualni lastniki in partnerska podjetja, ki niso priznani kot neodvisne pravne osebe in so tržni proizvajalci, se razvrščajo na naslednji način:

- (a) če so nepravne družbe:

1. tisti, ki so v glavnem dejavni v proizvodnji blaga in nefinančnih storitev: v sektor S.11 (nefinančne družbe);
2. tisti, ki se v glavnem ukvarjajo s finančnim posredništvom in pomožnimi finančnimi dejavnostmi: v sektor S.12 (finančne družbe);

(b) če niso nepravne družbe, se razvrščajo v sektor S.14 (gospodinjstva).

2.142 Uprave podjetij so razvrščene na naslednji način:

- (a) v sektor S.11 (nefinančne družbe), če je pretežna vrsta dejavnosti skupine družb, ki so tržne proizvajalke, kot celote proizvodnja blaga in nefinančnih storitev (glej točko (e) odstavka 2.46);
- (b) v sektor S.12 (finančne družbe), če je pretežna vrsta dejavnosti skupine družb kot celote finančno posredništvo (glej točko (e) odstavka 2.65).

Holdingi, ki razpolagajo s sredstvi skupine hčerinskih družb, se vedno obravnavajo kot finančne družbe. Holdingi razpolagajo s sredstvi skupine družb, a ne izvajajo upravljalnih dejavnosti v zvezi s skupino.

2.143 Tabela 2.5 pregledno prikazuje različne primere, navedene zgoraj.

Tabela 2.5 – Sektorska razvrstitev proizvodnih enot po glavnih standardnih pravnih oblikah lastništva

Vrsta proizvajalca Standardni pravni opis		Tržni proizvajalci (blago in nefinančne storitve)	Tržni proizvajalci (finančno posredovanje)	Netržni proizvajalci.	
				javni proizvajalci	zasebni proizvajalci
Zasebne in javne družbe		S.11 nefinančne družbe	S.12 finančne družbe		
Zadruga in partnerska podjetja, priznani kot neodvisne pravne osebe		S.11 nefinančne družbe	S.12 finančne družbe		
Javni proizvajalci, ki so na podlagi posebne zakonodaje priznani kot neodvisne pravne osebe		S.11 nefinančne družbe	S.12 finančne družbe		
Javni proizvajalci, ki niso priznani kot neodvisne pravne osebe	Tisti z značilnostmi nepravih družb	S.11 nefinančne družbe	S.12 finančne družbe		
	Drugi			S.13 država	
Nepridobitne institucije, priznane kot neodvisne pravne osebe		S.11 nefinančne družbe	S.12 finančne družbe	S.13 država	S.15 nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva
Partnerska podjetja, ki niso priznana kot neodvisne pravne osebe	Tisti z značilnostmi nepravih družb	S.11 nefinančne družbe	S.12 finančne družbe		
Individualni lastniki	Drugi	S.14 gospodinjstva	S.14 gospodinjstva		
Uprave podjetij, katerih prevladujoča vrsta dejavnosti skupine družb, ki jih nadzirajo, je proizvodnja	blaga in nefinančnih storitev	S.11 nefinančne družbe			
	finančnih storitev		S.12 finančne družbe		

PROIZVODNJA KOT DEJAVNOST IN PROIZVODNJA KOT REZULTAT DEJAVNOSTI

3.07 *Opredelitev:* proizvodnja (kot dejavnost) je dejavnost, ki se izvaja pod nadzorom, pristojnostjo in upravljanjem institucionalne enote, ki uporablja inpute dela, kapitala, blaga in storitev za proizvodnjo blaga in storitev.

Proizvodnja ne zajema naravnih procesov, pri katerih ni človekovega poseganja ali usmerjanja, kot je nenadzorovano razmnoževanje rib v mednarodnih vodah, vključuje pa ribogojstvo.

3.08 Proizvodnja (kot dejavnost) vključuje:

- (a) proizvodnjo vsega individualnega ali kolektivnega blaga in storitev, ki se dobavljajo enotam, ki tega blaga in storitev niso proizvedle;
- (b) proizvodnjo vsega blaga za lastne potrebe, ki ga njegovi proizvajalci zadržijo za lastno končno potrošnjo ali za bruto investicije v osnovna sredstva.

Primeri proizvodnje za lastne potrebe, ki je namenjena bruto investicijam v osnovna sredstva, so proizvodnja osnovnih sredstev, kot je gradnja, razvoj programske opreme in raziskovanje rudišč za lastne bruto investicije v osnovna sredstva. Pojem bruto investicij v osnovna sredstva je opisan v odstavkih 3.124–3.138.

Proizvodnja blaga za lastne potrebe gospodinjstev se na splošno nanaša na:

1. gradnjo stanovanj za lastne potrebe;
 2. proizvodnjo in skladiščenje kmetijskih proizvodov;
 3. predelavo kmetijskih proizvodov, kot je proizvodnja moke z mletjem, konzerviranje sadja s sušenjem in ustekleničenjem, proizvodnja mlečnih proizvodov, kot sta maslo in sir, ter proizvodnja piva, vina in žganih pijač;
 4. proizvodnjo drugih primarnih proizvodov, kot so kopanje soli, rezanje šote in oskrbovanje z vodo;
 5. druge oblike predelav, kot so tkanje blaga, proizvodnja lončene posode in izdelava pohištva;
- (c) proizvodnjo stanovanjskih storitev za lastne potrebe gospodinjstev, ki bivajo v lastnih stanovanjih;
 - (d) gospodinjske in osebne storitve, ki jih proizvede zaposleno plačano gospodinjsko osebje;
 - (e) prostovoljne dejavnosti, katerih rezultat je blago. Primer takih dejavnosti je gradnja stanovanj, cerkva ali drugih zgradb. Prostovoljne dejavnosti, katerih rezultat ni blago, npr. varstvo in čiščenje brez plačila, niso vključene.

Dejavnosti iz točk (a) do (e) so vključene kot proizvodnja, ne glede na to, ali so nezakonite ali prijavljene pri davčnih organih, organih socialne varnosti, statističnih in drugih javnih organih.

Proizvodnja blaga za lastne potrebe gospodinjstev se prikaže, če je ta oblika proizvodnje znatna, tj. če je količinsko pomembna glede na celotno ponudbo navedenega blaga v državi.

Edina vključena proizvodnja blaga za lastne potrebe gospodinjstev je gradnja stanovanj ter proizvodnja, skladiščenje in predelava kmetijskih proizvodov.

3.09 Proizvodnja ne vključuje proizvodnje gospodinjskih in osebnih storitev, proizvedenih in potrošenih znotraj istega gospodinjstva. Primeri gospodinjskih storitev, ki jih proizvedejo gospodinjstva sama in niso vključene, so:

- (a) čiščenje, urejanje in vzdrževanje stanovanj, če so te dejavnosti običajne tudi za stanovalce;
- (b) čiščenje, vzdrževanje in popravila trajnega gospodinjskega blaga;
- (c) priprava in postrežba hrane;
- (d) varstvo, vzgoja in poučevanje otrok;
- (e) nega bolnih, slabotnih ali ostarelih oseb in
- (f) transport članov gospodinjstva ali njihovega blaga.

Gospodinjske in osebne storitve, ki se proizvajajo z zaposlovanjem plačanega gospodinjskega osebja, ter stanovanjske storitve za lastne potrebe so vključene v proizvodnjo.

Glavne, stranske in pomožne dejavnosti

- 3.10 *Opredelitev:* glavna dejavnost lokalne enote enovrstne dejavnosti (EED) je dejavnost, katere dodana vrednost presega dodano vrednost katere koli druge dejavnosti, ki se opravlja znotraj iste enote. Klasifikacija glavne dejavnosti je določena s sklicevanjem na NACE Rev. 2, najprej na najvišji ravni klasifikacije, potem pa na podrobnejših ravneh.
- 3.11 *Opredelitev:* stranska dejavnost je dejavnost, ki se znotraj lokalne EED izvaja poleg glavne dejavnosti. Proizvodnja stranske dejavnosti je stranski proizvod.
- 3.12 *Opredelitev:* pomožna dejavnost je dejavnost, katere proizvodnja je namenjena uporabi znotraj podjetja.

Pomožna dejavnost je podporna dejavnost znotraj podjetja, s katero se omogoči izvajanje glavne ali stranskih dejavnosti lokalnih EED. Vsi inputi, ki se porabijo pri pomožni dejavnosti (material, delo, potrošnja stalnega kapitala itd.), se obravnavajo kot inputi v glavno ali stransko dejavnost, ki jo pomožna dejavnost podpira.

Primeri pomožnih dejavnosti so:

- (a) nabava;
- (b) prodaja;
- (c) trženje;
- (d) računovodstvo;
- (e) obdelava podatkov;
- (f) transport;
- (g) skladiščenje;
- (h) vzdrževanje;
- (i) čiščenje in
- (j) varnostne storitve.

Podjetja lahko izbirajo med ukvarjanjem s pomožnimi dejavnostmi ali nakupom takih storitev na trgu od specializiranih proizvajalcev.

Investicije iz lastne proizvodnje niso pomožna dejavnost.

- 3.13 Pomožne dejavnosti ne tvorijo posebnih enot in se ne ločujejo od glavne ali stranskih dejavnosti enot, katere podpirajo. Pomožne dejavnosti morajo biti torej integrirane v lokalne EED, katere podpirajo.

Pomožne dejavnosti se lahko izvajajo na posebnih lokacijah, ki so v drugih regijah kot lokalne EED, katere podpirajo. Strogo upoštevanje pravila iz prvega pododstavka za geografsko razporeditev pomožnih dejavnosti bi povzročilo podcenjevanje agregatov v regijah, v katerih so pomožne dejavnosti koncentrirane. Zaradi tega morajo biti pomožne dejavnosti v skladu z načelom rezidenčnosti alocirane v regiji, v kateri se nahajajo, ostanejo pa v isti dejavnosti kot lokalne EED, katere podpirajo.

Proizvodnja kot rezultat dejavnosti (P.1)

- 3.14 *Opredelitev:* proizvodnja kot rezultat dejavnosti je skupen obseg proizvodov, ki so ustvarjeni v obračunskem obdobju.

Primeri proizvodnje kot rezultata dejavnosti so:

- (a) blago in storitve, ki jih lokalna EED zagotavlja drugi lokalni EED, ki pripada isti institucionalni enoti;
- (b) blago, ki ga proizvede lokalna EED in ostane v zalogah ob koncu obdobja, v katerem je bilo proizvedeno, ne glede na to, kakšna je njegova poznejša poraba. Blago in storitve, ki so proizvedeni in potrošeni znotraj istega obračunskega obdobja v okviru iste lokalne EED, niso prikazani ločeno. Niso prikazani kot del proizvodnje ali vmesne potrošnje navedene lokalne EED.

- 3.15 Ko ima institucionalna enota več kot eno lokalno EED, je proizvodnja institucionalne enote vsota proizvedenih njenih lokalnih EED, vključno s proizvodnjo, ki se dobavlja med lokalnimi EED institucionalne enote.

3.16 V ESR 2010 so opredeljene tri vrste proizvodnje:

- (a) tržna proizvodnja (P.11);
- (b) proizvodnja za lastno končno porabo (P.12);
- (c) netržna proizvodnja (P.13).

To razlikovanje velja tudi za lokalne EED in institucionalne enote:

- (a) tržni proizvajalci;
- (b) proizvajalci za lastno končno porabo;
- (c) netržni proizvajalci.

Razlikovanje med tržnim, za lastno porabo in netržnim je bistveno iz naslednjih razlogov:

- (a) vpliva na vrednotenje proizvodnje in povezanih pojmov, kot so dodana vrednost, bruto domači proizvod in izdatki države in nepridobitnih institucij, ki opravljajo storitve za gospodinjstva (NPISG), za končno potrošnjo;
- (b) vpliva na klasifikacijo institucionalnih enot po sektorjih, npr. katere enote so vključene v sektor država in katere niso.

Razlikovanje določa načela vrednotenja, ki se uporabljajo za proizvodnjo. Tržna proizvodnja in proizvodnja za lastno končno porabo se vrednotita v osnovnih cenah. Skupna proizvodnja netržnih proizvajalcev se vrednoti s seštevanjem stroškov proizvodnje. Proizvodnja institucionalne enote se vrednoti kot vsota proizvodnje njenih lokalnih EED in je torej odvisna tudi od razlikovanja med tržnim, za lastno končno porabo in netržnim.

Razlikovanje se uporablja tudi za klasifikacijo institucionalnih enot po sektorju. Netržni proizvajalci so klasificirani v sektor država ali sektor nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva.

Razlikovanje je opredeljeno od zgoraj navzdol, tj. najprej se opredeli za institucionalne enote, nato za lokalne EED in na koncu za njihovo proizvodnjo.

Proizvodnja je na ravni proizvoda klasificirana kot tržna proizvodnja, proizvodnja za lastno končno porabo ali netržna proizvodnja v skladu z značilnostmi institucionalne enote in lokalne EED, ki proizvod proizvaja.

3.17 *Opredelitev:* tržno proizvodnjo sestavlja proizvodnja, ki se prodaja na trgu ali je namenjena prodaji na trgu.

3.18 Tržna proizvodnja vključuje:

- (a) proizvode, prodane po ekonomsko pomembnih cenah;
- (b) proizvode, menjane za druge proizvode;
- (c) proizvode, porabljene za plačilo v naravi (vključno s sredstvi za zaposlene v naravi in z raznovrstnim dohodkom v naravi);
- (d) proizvode, ki jih lokalna EED dobavlja drugi lokalni EED znotraj iste institucionalne enote in se porabijo kot vmesni inputi ali za končno porabo;
- (e) proizvode, ki so dodani zalogam dokončanega blaga ali nedokončane proizvodnje in so namenjeni eni od zgoraj navedenih porab (vključno z naravno rastjo živalskih in rastlinskih proizvodov ter nedokončanimi objekti, za katere kupec ni znan).

3.19 *Opredelitev:* ekonomsko pomembne cene so cene, ki znatno vplivajo na količine proizvodov, ki so jih proizvajalci pripravljene ponuditi, in količine proizvodov, ki jih kupci želijo kupiti. Take cene nastanejo ob naslednjih pogojih:

- (a) proizvajalec ima spodbudo, da prilagodi ponudbo bodisi z namenom dolgoročnega ustvarjanja dobička bodisi vsaj kritja stroškov kapitala in drugih stroškov, in
- (b) potrošniki se lahko svobodno odločijo za nakup ali proti njemu ter sprejmejo odločitev na podlagi zaračunanih cen.

Cene, ki niso ekonomsko pomembne, bodo verjetno zaračunane, da se zbere nekaj prihodka ali zmanjša prekomerno povpraševanje, do katerega lahko pride v primeru popolnoma brezplačnih storitev.

Ekonomsko pomembna cena proizvoda je opredeljena glede na institucionalno enoto in lokalno EED, ki ga je proizvedla. Na primer, vsa proizvodnja nekorporativnih podjetij v lasti gospodinjstev, ki se prodaja drugim institucionalnim enotam, je prodana po ekonomsko pomembnih cenah; proizvodnjo je torej treba obravnavati kot tržno proizvodnjo. Za proizvodnjo

drugih institucionalnih enot se zmožnost opravljanja tržne dejavnosti po ekonomsko pomembnih cenah preveri zlasti s kvantitativnim merilom (merilo 50 %), pri čemer se uporabi razmerje med prodajo in proizvodnimi stroški. Da bi se enota štela za tržnega proizvajalca, mora s prodajo kriti vsaj 50 % stroškov v neprekinjenem večletnem obdobju.

- 3.20 *Opredelitev:* proizvodnja za lastno končno porabo zajema blago ali storitve, ki se zadržijo bodisi za lastno končno potrošnjo bodisi za investicije v osnovna sredstva iste institucionalne enote.
- 3.21 Proizvode, ki se zadržijo za lastno končno potrošnjo, lahko proizvajajo le sektor gospodinjstva. Primeri proizvodov, zadržanih za lastno končno potrošnjo, so:
- (a) kmetijski proizvodi, ki jih zadržijo kmetje;
 - (b) proizvodnja stanovanjskih storitev za lastne potrebe;
 - (c) gospodinske storitve, ki jih proizvede zaposleno plačano osebje.
- 3.22 Proizvode, ki se porabijo za lastne investicije, lahko proizvajajo kateri koli sektor. Primeri takih proizvodov so:
- (a) strojno orodje, ki ga proizvajajo inženirska podjetja;
 - (b) stanovanja ali povečevanja stanovanj, ki jih proizvedejo gospodinjstva;
 - (c) gradnja za lastne potrebe, vključno s komunalno gradnjo, ki jo izvajajo skupine gospodinjstev;
 - (d) programska oprema za lastne potrebe;
 - (e) raziskave in razvoj za lastne potrebe. Izdatki za raziskave in razvoj se prikažejo kot investicije v osnovna sredstva samo, ko je dosežena dovolj visoka stopnja zanesljivosti in primerljivosti ocen v vseh državah članicah.
- 3.23 *Opredelitev:* netržna proizvodnja je proizvodnja, ki se drugim enotam zagotavlja brezplačno ali po cenah, ki niso ekonomsko pomembne.
- Netržna proizvodnja (P.13) se nadalje razdeli v dve postavki: plačila za netržno proizvodnjo (P.131), ki zajemajo različne pristojbine in stroške, in druga netržna proizvodnja (P.132), ki zajema brezplačno proizvodnjo.
- Netržna proizvodnja se proizvaja iz naslednjih razlogov:
- (a) morda je tehnično neizvedljivo, da posamezniki plačajo za kolektivne storitve, ker se njihova potrošnja takih storitev ne more spremljati in nadzorovati. Proizvodnjo kolektivnih storitev organizirajo enote države, financira pa se iz sredstev, ki niso prejemki od prodaje, in sicer davki ali drugi državni prihodki;
 - (b) državne enote in NPISG lahko proizvajajo in dobavljajo blago ali storitve posameznim gospodinjstvom, za katere bi lahko zahtevale plačilo, pa tega ne storijo zaradi socialne ali ekonomske politike. Primer je zagotavljanje izobraževalnih ali zdravstvenih storitev, in sicer brezplačno ali po cenah, ki niso ekonomsko pomembne.
- 3.24 *Opredelitev:* tržni proizvajalci so lokalne EED ali institucionalne enote, katerih večina proizvodnje je tržna proizvodnja.
- Če je lokalna EED ali institucionalna enota tržni proizvajalec, je njena glavna proizvodnja po opredelitvi tržna proizvodnja, ker je koncept tržne proizvodnje opredeljen z izvedbo razmejitev med tržno proizvodnjo, proizvodnjo za lastno končno porabo in netržno proizvodnjo za lokalno EED in institucionalno enoto, ki je to proizvedla.
- 3.25 *Opredelitev:* proizvajalci za lastno končno porabo so lokalne EED ali institucionalne enote, katerih največji del proizvodnje je namenjen za lastno končno porabo znotraj iste institucionalne enote.
- 3.26 *Opredelitev:* netržni proizvajalci so lokalne EED ali institucionalne enote, katerih največji del proizvodnje se zagotavlja brezplačno ali po cenah, ki niso ekonomsko pomembne.

Institucionalne enote: razlikovanje med tržnim, za lastno končno porabo in netržnim

- 3.27 Razlikovanje med tržnim, za lastno končno porabo in netržnim pri institucionalnih enotah kot proizvajalcih je povzeto v tabeli 3.1. Prikazana je tudi klasifikacija po sektorjih.

Tabela 3.1 – Razlikovanje med tržnimi proizvajalci, proizvajalci za lastno končno porabo in netržnimi proizvajalci pri institucionalnih enotah

Vrsta institucionalne enote		Klasifikacija			
Zasebna ali javna?		Nepridobitna institucija ali ne?	Tržni proizvajalec?	Vrsta proizvajalca	Sektor(-ji)
1. Zasebni proizvajalci	1.1 Nekorporativna podjetja v lasti gospodinjstev (razen nepravil družb v lasti gospodinjstev)			1.1 = Tržni ali za lastno končno porabo	Gospodinjstva
	1.2 Drugi zasebni proizvajalci (skupaj z nepravil družbami v lasti gospodinjstev)	1.2.1 Zasebne nepridobitne institucije	1.2.1.1 Da	1.2.1.1 = Tržni	Družbe
			1.2.1.2 Ne	1.2.1.2 = Netržni	NPISG
	1.2.2 Drugi zasebni proizvajalci, ki niso nepridobitne institucije			1.2.2 = Tržni	Družbe
2. Javni proizvajalci			2.1 Da	2.1 = Tržni	Družbe
			2.2 Ne	2.2 = Netržni	Država

- 3.28 Tabela 3.1 kaže, da se za opredelitev, ali je institucionalna enota tržni proizvajalec, proizvajalec za lastno končno porabo ali netržni proizvajalec, uporablja več razlikovanj zaporedoma. Prvo razlikovanje je med zasebnimi in javnimi proizvajalci. Javni proizvajalec je proizvajalec, ki ga nadzira država, pri čemer je nadzor tak, kot je opredeljen v odstavku 2.38.
- 3.29 Kot je prikazano v tabeli 3.1, se zasebni proizvajalci pojavljajo v vseh sektorjih, razen v sektorju država. Nasprotno pa se javni proizvajalci pojavljajo samo v sektorju nefinančne družbe, sektorju finančne družbe in sektorju država.
- 3.30 Posebna oblika zasebnih proizvajalcev so nekorporativna podjetja v lasti gospodinjstev. To so tržni proizvajalci ali proizvajalci za lastno končno porabo. Slednji se pojavljajo pri proizvodnji stanovanjskih storitev za lastne potrebe in pri proizvodnji blaga za lastne potrebe. Vsa nekorporativna podjetja v lasti gospodinjstev so klasificirana v sektor gospodinjstev, razen nepravil družb v lasti gospodinjstev. To so tržni proizvajalci in so klasificirani v sektorja nefinančne družbe in finančne družbe.
- 3.31 Pri drugih zasebnih proizvajalcih se razločuje med zasebnimi nepridobitnimi institucijami in drugimi zasebnimi proizvajalci.

Opredelitev: zasebne nepridobitne institucije (NPI) so opredeljene kot pravne ali družbene osebe, ki delujejo z namenom proizvajati blago in storitve in ki jim status ne dovoljuje, da bi bile vir dohodka, dobička ali drugih finančnih koristi za enote, ki so jih ustanovile, jih nadzirajo ali financirajo. Kadar njihove proizvodne dejavnosti ustvarjajo presežke, si druge institucionalne enote takih presežkov ne morejo prisvojiti.

Zasebna NPI je klasificirana v sektorja nefinančne družbe in finančne družbe, če je tržni proizvajalec.

Zasebna NPI je klasificirana v sektor NPISG, če je netržni proizvajalec, razen če je pod nadzorom države. Če je zasebna NPI pod nadzorom države, je klasificirana v sektor država.

Vsi drugi zasebni proizvajalci, ki niso NPI, so tržni proizvajalci. Klasificirani so v sektorja nefinančne družbe in finančne družbe.

- 3.32 Pri razlikovanju med tržno in netržno proizvodnjo ter med tržnimi in netržnimi proizvajalci je treba uporabljati več meril. Namen zadevnih meril za razlikovanje med tržnim in netržnim (glej odstavek 3.19 o opredelitvi ekonomsko pomembnih cen) je oceniti obstoj tržnih razmer in zadostno tržno ravnanje proizvajalca. V skladu s kvantitativnim merilom za razlikovanje med tržnim in netržnim je treba s prodajo proizvodov, ki se prodajajo po ekonomsko pomembnih cenah, kriti vsaj večino proizvodnih stroškov.

- 3.33 Pri uporabi tega kvantitativnega merila za razlikovanje med tržnim in netržnim je opredelitev prodaje in proizvodnih stroškov naslednja:
- (a) prodaja pomeni prodajo brez davkov na proizvode, zajema pa vsa plačila države ali institucij Unije, odobrena kateremu koli proizvajalcu v tej vrsti dejavnosti, torej so vključena vsa plačila, vezana na obseg ali vrednost proizvodnje, plačila za kritje celotnega primanjkljaja ali poravnavo dolgov pa ne.
- Ta opredelitev prodaje ustreza opredelitvi proizvodnje v osnovnih cenah, vendar pa:
1. je proizvodnja v osnovnih cenah opredeljena šele po odločitvi, ali je proizvodnja tržna ali netržna; prodaja se uporablja le pri vrednotenju tržne proizvodnje; netržna proizvodnja se vrednoti v stroških;
 2. plačila države za kritje celotnega primanjkljaja javnih družb in nepravilnih družb pomenijo del drugih subvencij na proizvode, kot je opredeljeno v točki (c) odstavka 4.35. Posledično tržna proizvodnja v osnovnih cenah vključuje plačila države za kritje celotnega primanjkljaja;
- (b) prodaja ne vključuje drugih virov prihodka, kot so dobički iz lastnine (čeprav bi lahko bili običajen in pričakovan del poslovnega prihodka), investicijske podpore, drugi kapitalski transferji (npr. vračanje dolga) in nakup lastniškega kapitala;
- (c) za namene tega merila so proizvodni stroški enaki vsoti vmesne potrošnje, sredstev za zaposlene, potrošnje stalnega kapitala, drugih davkov na proizvodnjo in stroškov kapitala. Druge subvencije na proizvodnjo niso odštete. Za zagotovitev doslednosti pojmov prodaje in proizvodnih stroškov pri uporabi kvantitativnega merila za razlikovanje med tržnim in netržnim se iz proizvodnih stroškov izključijo vsi stroški, nastali pri investicijah iz lastne proizvodnje. Zaradi poenostavitve se lahko kot približek stroškov kapitala načeloma uporablja plačilo neto dejanskih obresti. Vendar se za proizvajalce finančnih storitev upoštevajo plačila obresti, tj. zagotovi se popravek za posredno merjene storitve finančnega posredništva (PMSFP).
- Pri uporabi kvantitativnega merila za razlikovanje med tržnim in netržnim je treba upoštevati več let. Manjša nihanja obsega prodaje med enim in drugim letom ne zahtevajo preklasifikacije institucionalnih enot (ter njihovih lokalnih EED in proizvodnje).
- 3.34 Prodaja lahko zajema različne elemente. Pri zdravstvenih storitvah, ki jih zagotavljajo bolnišnice, lahko na primer ustreza:
- a) nakupom delodajalcev, ki so prikazani kot dohodek v naravi, plačan zaposlenim, in kot izdatki za končno potrošnjo teh zaposlenih;
 - b) nakupom zasebnih zavarovalnic;
 - c) nakupom skladov socialne varnosti in države, ki se razvrščajo kot socialni prejemki v naravi;
 - d) nakupom gospodinjestev brez povračil (izdatki za končno potrošnjo).
- Samo druge subvencije na proizvodnjo in darila (npr. od dobrotelčnih ustanov) se ne obravnavajo kot prodaja.
- Za ponazoritev, prodaja transportnih storitev podjetja na podoben način lahko ustreza vmesni potrošnji proizvajalcev, dohodku v naravi, ki ga zagotavljajo delodajalci, socialnim prejemkom v naravi, ki jih zagotavlja država, in nakupom gospodinjestev brez povračil.
- 3.35 Zasebne nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za podjetja, so poseben primer. Običajno se financirajo s prispevki ali članarinami skupine zadevnih podjetij. Članarine se ne obravnavajo kot transferji, ampak kot plačila za opravljene storitve, tj. kot prodaje. Te NPI so zato tržne proizvajalke in se razvrščajo v sektor nefinančnih družb ali sektor finančnih družb.
- 3.36 Uporaba merila primerjave prodaje in proizvodnih stroškov zasebnih ali javnih NPI z vključevanjem vseh plačil, vezanih na obseg proizvodnje, v prodajno vrednost je lahko v nekaterih posebnih primerih zavajajoča. To lahko velja na primer za financiranje zasebnih in javnih šol. Plačila države so lahko vezana na število učencev, vendar pa so lahko rezultat pogajanj z državo. V takem primeru se navedena plačila ne prikažejo kot prodaja, čeprav so lahko izrecno povezana z mero obsega proizvodnje, kot je število učencev. To pomeni, da je šola, ki se v glavnem financira s takimi plačili, netržni proizvajalec.
- 3.37 Javni proizvajalci so lahko tržni proizvajalci ali netržni proizvajalci. Tržni proizvajalci so klasificirani v sektorja nefinančne družbe in finančne družbe. Če je institucionalna enota netržni proizvajalec, se uvrsti v sektor država.
- 3.38 Pri lokalnih EED kot tržnih proizvajalcih in proizvajalcih za lastno končno porabo ni netržne proizvodnje. Njihova proizvodnja je torej lahko prikazana le kot tržna proizvodnja ali kot proizvodnja za lastno končno porabo in temu ustrezno vrednotena (glej odstavke 3.42 do 3.53).
- 3.39 Lokalne EED, ki so netržni proizvajalci, lahko imajo kot stransko proizvodnjo tržno proizvodnjo in proizvodnjo za lastno končno porabo. Proizvodnja za lastno končno porabo zajema investicije iz lastne proizvodnje. Pojav tržne proizvodnje je

treba načeloma določati z uporabo kvalitativnih in kvantitativnih meril za razlikovanje med tržnim in netržnim pri posameznih proizvodih. Do take stranske tržne proizvodnje netržnih proizvajalcev lahko na primer pride, ko državne bolnišnice za nekatere storitve zaračunajo ekonomsko pomembne cene.

- 3.40 Druga primera sta prodaja reprodukcij iz državnih muzejev in vremenske napovedi, ki jih prodajajo meteorološki inštituti.
- 3.41 Netržni proizvajalci lahko imajo tudi prihodke od prodaje netržne proizvodnje po cenah, ki niso ekonomsko pomembne, npr. prihodki muzeja od vstopnic. Ti prihodki pripadajo netržni proizvodnji. Če pa je obe vrsti prihodkov (prihodke od vstopnic ter prihodke od prodaje plakatov in razglednic) težko razmejiti, se oboji lahko obravnavajo bodisi kot prihodki od tržne proizvodnje bodisi kot prihodki od netržne proizvodnje. Izbira med obema možnostma je odvisna od ocene relativne pomembnosti obeh vrst prihodkov (od vstopnic na eni strani ter od prodaje plakatov in razglednic na drugi).